Beantwoording technische vragen jaarstukken 2023

Nr.	Fractie	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	CDA	RET	Wat waren de grootste uitdagingen waarmee RET in 2023 werd geconfronteerd als gevolg van de COVID-19-pandemie en wat deed de RET om deze te confronteren?	In 2023 zijn de gevolgen van de pandemie aan het vervagen. Wel ziet RET zich nog geconfronteerd met duurzame veranderingen in het reisgedrag, waardoor de bezetting nog lager is dan vóór corona. Los daarvan heeft RET te maken met gestegen energieprijzen en een hoog ziekteverzuim. De reguliere exploitatiekosten stegen enorm waardoor er geen meerjarige business case meer was. Daarbovenop was de vermogenspositie om dit voor meerdere jaren op te vangen verzwakt. Voor versterking van het kapitaal wordt gesproken met gemeente Rotterdam als aandeelhouder. Met MRDH is gesproken over verhoging van de bijdrage om tot een sluitende businesscase te komen. Verder voert de RET bezuinigingen door en werkt RET aan het verbeteren van het aanbod en verhoging van opbrengsten. Terugbrengen van het ziekteverzuim is een belangrijke doelstelling.
2	CDA	RET	Welke partijen waren betrokken bij het ontwikkelen van een toekomstplan voor RET en waarom specifiek die partijen?	De Bestuurlijke verkenning is ontwikkeld door C. Lamers, voormalig lid bestuur MRDH en burgemeester van Schiedam. Voor de uitvoering zijn naast RET zelf ook de MRDH gemeenten en de grootaandeelhouder gemeente Rotterdam in die hoedanigheid betrokken.
3	CDA	RET	Welke voorwaarden zijn er afgesproken voor het kapitaal aan de RET?	De gemeente heeft als voorwaarde gesteld dat de kapitaalstorting staatssteunproof is en dat er een onderbouwde kapitaalbehoefte is. Over de exacte voorwaarden van de daadwerkelijk kapitaalstorting aan de RET wordt nog gesproken. Uitgangspunt is verder dat RET over de kapitaalinbreng een acceptabel rendement vergoedt.

4	CDA	Havenbedrijf Rotterdam	Waarom neigde de Gemeente Rotterdam naar de WNT-norm voor het salaris in tegenstelling tot het Rijk? En wat is de verhouding qua relaties tussen het Rijk en de Gemeente op dit punt van verschil?	*Het eerste deel van de vraag heeft een politiek karakter. U kunt de betreffende vraag tijdens de raadscommissie aan de wethouder stellen.* De gemeente Rotterdam heeft in haar beleidskader Verbonden partijen en bestuurlijke relaties het uitgangspunt dat de beloning van haar deelnemingen plaats vindt binnen de Wet Normering Topinkomens (WNT kader). Alhoewel deelnemingen in de private sector hier niet onder vallen ziet de gemeente Rotterdam reden om deze ook voor hen te hanteren. Rotterdam vindt dat dit aansluit bij de rol en verantwoordelijkheden van de bestuurder in de publieke of maatschappelijke context van de organisatie Het ministerie van Financiën- de medeaandeelhouder in het Havenbedrijf- hanteert een ander uitgangspunt. Het ministerie van Financiën vindt dat de beloning rekening moet houden met de context waarin de deelneming opereert. Dat betekent dat zowel de publieke als de private context meeweegt in de hoogte van de beloning. Dit verschil van inzicht heeft via mediation tot een oplossing geleid. De raad is in 2023 geïnformeerd over de uiteenliggende standpunten m.b.t. de beloning (zie: 23bb003331).
5	CDA	Havenbedrijf Rotterdam	Wat was de overeenstemming tussen het Rijk en de Gemeente betreft het beloningsbeleid?	Op voorstel van de gemeente is gekozen om in de mediation het vraagstuk cijfermatig aan te vliegen. Doel was om tot een maximale beloning te komen die HbR enerzijds in staat moet stellen geschikte bestuurders aan te trekken en anderzijds voor alle partijen te verantwoorden is, rekening houdend met ieders achterban (van OR tot gemeenteraad en Tweede Kamer). De uitkomst van dit mediationtraject is een nieuw beloningsbeleid, met een totale maximale beloning van €412k. Deze uitkomst ligt ca. €180k boven WNT en tegelijkertijd €220k onder de huidige maximale beloning zoals deze was. De raad is per brief geïnformeerd over de uitkomst van de mediation (zie: 24bb000643)

6	CDA	Armoede en Schulden	Welke omstandigheden hebben bijgedragen aan de lagere realisatie van gestarte schuldregelingen vergeleken met de gestelde mijlpalen?	Het vragen om hulp bij de gemeente blijft voor veel mensen met (problematische) schulden een hoge drempel. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat mensen de regie op hun financien niet uit handen willen geven. Daarnaast speelt ook wantrouwen tov de overheid, mede veroorzaakt door het toeslagenschandaal. Ook heeft de KBR, geheel ten onrechte , een slecht imago en leven er beelden bij Rotterdamers dat als je klant bent bij de KBR je altijd moet zien rond te komen met een weekgeld van 50 euro of je auto moet verkopen. Niet iedere Rotterdammer die zich meldt met financiele problemen heeft een schuldregeling nodig. Vaak is een adviesgesprek of het treffen van betalingsregelingen voldoende.
7	CDA	Armoede en Schulden	Wat zijn enkele redenen waarom Rotterdammers mogelijk aarzelen om hulp te vragen aan de gemeente voor schuldhulpverlening/regeling, en hoe wordt hiermee omgegaan? **Mijlpaal 2023**: intakes 4.950, gestarte schuldregelingen 2.700 **Realisatie 2023**: intakes 5.326, gestarte schuldregelingen 1.929	Zie antwoord vraag 6. We proberen o.a. via onze samenwerkingspartners (laagdrempelig) in de stad, waar Rotterdammers wel vertrouwen in hebben, het vertrouwen (terug) te winnen. Ook werkt Grip op Geldzaken aan het motiveren van Rotterdammers om hun schulden d.m.v. een schuldregeling aan te pakken. Werken aan het vergroten van de motivatie die noodzakelijk is voor een geslaagde schuldregeling kost veel tijd.Verder is het noodzakelijk voor het treffen van een schuldregeling een compleet overzicht te hebben van de adminstratie. Dit overzicht ontbreekt veelal.
8	CDA	Sportverenigingen	Hoeveel sportverenigingen deden er mee aan het vitaliteitsonderzoek in 2022 en 2023?	In 2022 hebben 207 sportverenigingen meegedaan aan het vitaliteitsonderzoek. In 2023 hebben 219 sportverenigingen deelgenomen.
9	CDA	Sportverenigingen	Is geëvalueerd hoe de scoutingverenigingen de extra support in 2023 ontvangen hebben? Kan hieruit een conclusie getrokken worden over waarom de verenigingen zich niet als meer vitaal zien dan in 2022?	De verenigingsconsulent scouting heeft jaarlijks met alle scoutingverenigingen een individueel overleg over voortgang en ontwikkelingen. De vitaliteit van de scoutinggroepen kan veranderen door bijvoorbeeld het stoppen van bestuurders en andere vrijwilligers en door ontwikkelingen van buiten. Een aantal scoutingverenigingen ziet de vitaliteit verminderen op het gebied van financiën door de gestegen energiekosten en door algemene kostenstijgingen. Ook onderhoud van accommodaties vraagt meer aandacht van verschillende scoutinggroepen. Verder wordt het moeilijker om nieuwe bestuursleden te vinden. De verenigingsconsulent scouting zet in 2024 extra in op deze onderwerpen.

10	CDA	Cultuurmonitoring	Waarom vindt de cultuurmonitor eens per 4 jaar plaats? Is dit een budgettaire overweging? Zal de volgende monitor dan in 2026 plaatsvinden? Geeft de monitor informatie over alleen 2022?	De cultuurmonitor vindt eens in de vier jaar plaats omdat cultuurparticipatie een statisch gegeven is. Dit houdt in dat het weinig veranderd in de tijd. Jaarlijks of om de twee jaar een meting doen zal te weinig opleveren. Er staat voorlopig gepland dat de volgende cultuurmonitor over 2026 zal plaatsvinden, rapportage in 2027. De Cultuurmonitor 2022 geeft informatie over het jaar 2022 én de verschillen en overeenkomsten met de meting van 2018. 2018 en 2022 zijn voor een groot deel gelijk. Er zijn geen significante opvallende vergeleken met 2018.
11	CDA	Vpb brandstofverkooppunten	In de Grootste mee- en tegenvallers is het volgende te lezen: • Hogere lasten door het vormen van een voorziening voor vennootschapsbelasting brandstofverkooppunten - € 26,6 mln (Programma Bestaande stad) Wat houdt deze voorziening in? Waarom wordt er 26,6 miljoen begroot voor het vormen van een voorziening van vennootsschapsbelasting brandstofverkooppunten? Wat valt hier onder? Waarom is dit zo'n grote last?	Er loopt een fiscale procedure over de aanslag vennootschapsbelasting 2016. Hof Den Haag oordeelt dat de activiteiten reclameconcessies en brandstofverkooppunten een onderneming vormen en dat we hierover vennootschapsbelasting zijn verschuldigd. De gemeente bestrijdt dit standpunt en is in cassatie gegaan. Omdat in 2022 de rechtszaak werd verloren en ook het hoger beroep in 2023 een negatieve uitkomst had, was het noodzakelijk om de financiële gevolgen te verwerken in de jaarrekening. Dit was voor de activiteiten in het kader van de brandstofverkooppunten niet begroot of voorzien, en leidt tot € 26,6 mln hogere lasten. Het jaarlijkse resultaat op de brandstofverkooppunten fluctueert, afhankelijk van het succes van de veilingen. De jaarlijkse vpb-last varieert van € 1,25 tot € 5,25 mln. Voor de activiteiten met betrekking tot reclameconcessies was reeds een voorziening getroffen.

12	PvdA	Rechtmatigheid	Het totaal aan rechtmatigheidsfouten komt uit op €102.700.000, 2,1% ten opzichte van de verantwoordingsgrens. Het overgrote deel van deze fouten, €85.100.000 wordt veroorzaakt door aanbestedingsfouten, waaronder de aanbestedingsfout van het contract van de wijkteams (€63.100.000). Naast aanbesteden zitten de grootste fouten bij verstrekte subsidies (€6.200.000) en de begrotingsrechtmatigheid (€9.600.000). Op welke wijze past het college haar aanbestedingsproces/voorwaarden aan om in het vervolg grote aanbestedingsfouten zoals bij Wijkteams/proces aanbesteden te voorkomen?	De aanbestedingsfouten zijn uiteenlopend van aard. - De grootste onrechtmatigheid, de inkoop van de WMO maatwerkondersteuning voor de wijkteams (€ 63,1 mln) werd veroorzaakt doordat de aanbestedingsprocedure niet tijdig kon worden gestart vanwege een lopend kort geding. De toegepaste verlenging was vanuit het contractrecht wel mogelijk, maar vanuit aanbestedingsrechtelijk perspectief onrechtmatig. - De fouten vanuit de systeemgerichte controle (€ 14,1 mln) komen met name door enkele inkopen op een bestaand contract bij Vervoer en Materieel die de Europese aanbestedingsgrens van 214k voor diensten overschrijden. Deze 4 fouten extrapoleren naar een totale fout van € 10,1 mln. - Daarnaast zijn er vanuit de organisatie geconstateerde fouten (€ 4,0 mln) die veelal zijn ontstaan doordat te laat is gestart met aanbesteden en er overbruggingsovereenkomsten zijn afgesloten. Tenslotte zijn er enkele doorlopende onrechtmatigheden vanuit voorgaande jaren (€ 1,6 mln), dit betreft bestedingen op reeds in 2022 vastgestelde onrechtmatigheden. Deze groep aan onrechtmatigheden loopt er uit zodra deze contracten opnieuw worden aanbesteed. Maatregelen ter voorkoming: Er zijn meerdere maatregelen en aanpassingen doorgevoerd om de onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Om de aanbestedingsfout van de wijkteams te voorkomen zijn er in de nieuwe contracten flexibeler bepalingen opgenomen die bij een volgende inkoop de gemeente meer ruimte geven om rechtmatig te verlengen, mochten er zich onvoorziene omstandigheden voordoen in de aanbestedingsfase. Hiermee wordt herhaling van deze onrechtmatigheid in de toekomst voorkomen. Bij expirerende contracten is de aandacht voor een tijdige start van de aanbesteding en in het geval van een overbruggingsovereenkomst een betere opvolging benodigd van de adviezen vanuit het Juridisch Escalatie Overleg om de drempel voor Europees aanbesteden niet te overschrijden. Daarnaast loopt er een pilot Categoriemanagement bij cluster BCO om eerder inzicht in de markt en de marktontwikkeling te verkrijgen. Hiermee kan de noodzaak tot overbruggingsovereenkomsten en het uitlopen op de planningen bij aanbestedingen worden verminderd. "

13	PvdA	GREX-en	De baten voor grond exploitaties waren zo'n €72 miljoen te optimistisch begroot (begroting €93m, realisatie €21m). Verwacht het college een soortgelijke tegenvaller voor 2024 en eventuele verdere begrotingsjaren? Ter referentie: de lasten voor grondexploitaties waren €80 miljoen (begroot €77 miljoen) en de verliesneming op grondexploitaties kwam uit op €94 miljoen (begroot €25 miljoen).	"Binnen de grondexploitaties wordt gestuurd op het saldo van de grondexploitatie. Onderdeel hiervan is de kosten en opbrengsten zo goed mogelijk in jaarschijven (in het juiste begrotingsjaar) te begroten. De in de vraag genoemde bedragen hebben betrekking op bedragen van deze jaarschijven. O.a. door marktomstandigheden kan de realisatie worden uitgesteld wat kan leiden tot afwijking met de begroting in het betreffende begrotingsjaar. Opbrengsten en kosten worden dan wel in een volgend begrotingsjaar gerealiseerd. Het verschil tussen de begroting en realisatie in een begrotingsjaar hoeft dus niet direct als mee- of tegenvaller bestempeld te worden gedurende de gehele looptijd van een grondexploitatie. "
14	PvdA	GREX-en	Klopt onze conclusie dat het resultaat op grondexploitaties dan uitkomt op €21m - €80m - €94m = -€153m? Zo nee, wat zien we dan over het hoofd?	"Het (jaarlijkse) resultaat op de grondexploitatieportefeuille wordt door vele factoren bepaald. De kosten en opbrengsten gerealiseerd in begrotingsjaar 2023 spelen hierin zeker een rol, zij het dat de impact hiervan op het resultaat beperkt is. Zo spelen o.a. de nog te realiseren kosten en opbrengsten en de parameters (i.e. marktomstandigheden) een veel grotere rol. Op basis van de kosten en opbrengsten gerealiseerd in het begrotingsjaar kan derhalve geen uitspraak worden gedaan over het resultaat van de grondexploitaties. Het resultaat op grondexploitaties over een begrotingsjaar wordt bepaald op basis van de verwachte resultaten van de afzonderlijke grondexploitaties gedurende de gehele looptijd. Hierbij geldt dat grondexploitaties met een positief verwacht resultaat gedurende de looptijd het resultaat over 2023 is bepaald op basis van de voortgang van de grondexploitatie (ten opzichte van 2022). Voor grondexploitaties met een negatief verwacht resultaat gedurende de looptijd geldt dat voor dit gehele bedrag een voorziening in 2023 wordt getroffen, waarbij voor het resultaat in 2023 rekening is gehouden met de in 2022 getroffen verliesvoorziening. "

15	PvdA	GREX-en	PWC geeft aan dat ze de gehanteerde prijsstelling (voor grondprijzen), zoals opgenomen in de door PWC gecontroleerde projecten, optimistisch is. Is dit aanleiding voor de gemeente Rotterdam om de prijsstelling aan te passen voor 2024 en verder?	De waardering van de grondexploitaties is afhankelijk van meer factoren dan de prijsstelling zoals de gehanteerde kosten- en opbrengstenstijging, de programmering en de ingerekende onzekerheden. De overall-conclusie van de accountant is dat de parameters evenwichtig zijn bepaald. Er is derhalve geen aanleiding om de prijsstelling voor 2024 en verder aan te passen.
16	PvdA	Weerstandsvermogen	Het college heeft de door haar zelf gezette weerstandsratio van 1,0 niet weten te halen (0,6 2023). De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen van €302m in 2021 naar €114m in 2023 (en is in alle tussenliggende jaren afgenomen). Welke acties onderneemt het college om over de resterende periode haar eigen doelstellingen wél te halen en waarom heeft het college gedurende 2023 geen maatregelen genomen om de door haarzelf opgelegde doelstelling wél te halen?	Dit betreft een vraag met een politieke karakter. U kunt deze vraag tijdens de raadscommissie (bij de behandeling van de Jaarstukken 2023) aan de wethouder stellen.
17	PvdA	Weerstandsvermogen	Is het college voornemens om de algemene reserve (€214m 2021, €42m 2023) aan te zuiveren?	Dit betreft een vraag met een politieke karakter. U kunt deze vraag tijdens de raadscommissie aan de wethouder stellen.
18	PvdA	Voorspellend vermogen	PWC adviseert het college kritisch te kijken naar het voorspellend vermogen, de inschatting van lasten van de oorspronkelijke begroting is zo'n 6-12% te laag (2020-2023) ten opzichte van het resultaat aan het einde van het jaar. Wat doet het college om het voorspellend vermogen van de begroting te vergroten?	Bij het voorspellend vermogen/ inschatten van de lasten speelt planningsoptimisme een rol. Met ingang van dit jaar wordt planmatig gewerkt aan het terugdringen van planningsoptimisme bij de aanwending van investeringskredieten en bestemmingsreserves. Op basis van een eerder gehouden analyse van mogelijke oorzaken van planningsoptimisme worden gesprekken gevoerd met de belangrijkste krediethouders en reservebeheerders (gericht op de korte termijn) en wordt onderzocht welke beheersmaatregelen zouden moeten worden getroffen om de mate van planningsoptimisme structureel terug te dringen. Het onderwerp is bovendien tot een vast onderdeel gemaakt van de periodieke sturingsgesprekken tussen de algemeen directeur en de concerndirecteuren.

19	PvdA	Pensioenvoorziening Raadsleden en Bestuurders	In 2023 was er een vrijval van €2,8 miljoen voor de Pensioenvoorziening voor Raadsleden en Bestuurders. Dit is als gevolg van de hogere rente. Betekent dit dat als de rente weer gaat dalen er mogelijk een grotere pensioenvoorziening moet worden genomen? Is er een pensioenreserve opgenomen waar eventuele hogere voorziening uit kan worden gedekt? Wat is de bestemming geweest van de vrijval?	Ja, het klopt dat bij een daling van de rente de voorziening weer opgehoogd zal moeten worden. Dit is in het verleden ook al vaker het geval geweest. De vrijval 2023 is toegevoegd aan de algemene middelen. Een eventuele toekomstige verhoging zal ook uit de algemene middelen gedekt moeten worden. Hiervoor is geen reserve beschikbaar.
20	PvdA	Belastingen	Graag ontvangen wij een uitsplitsing van de belasting inkomsten naar belastingtype (OZB, RWBB, logies, reclame & precario belasting, algemene parkeerbelasting) voor de reeks 2020, 2021, 2022, 2023 (begroot & realisatie) en verwachting voor 2024.	Zie bijlage (vraag) 20.
21	PvdA	Belastingen	De logiesbelasting in Rotterdam is 6,5% in 2024, wat zijn de financiële gevolgen als per 2025 de logiesbelasting verhoogd zou worden naar 12,5% (tarief Amsterdam)?	In Rotterdam is de aanbieder van de betaalde overnachting (zoals een hoteleigenaar) 6,5% van de kale overnachtingsprijs verschuldigd, in Amsterdam is het tarief 12,5% (tarief 2024). Het verhogen van het logiesbelastingtarief naar 12,5% levert bij gelijkblijvende bezettingsgraad en overnachtingsprijzen 16 miljoen euro extra op – het totaal aan opbrengsten bedraagt dan circa 32 miljoen. Grote wijzigingen in de tarifering kunnen effect hebben op de bezettingsgraad en daarmee op de opbrengsten van deze belastingsoort.

22	PvdA	Belastingen	Reclame & precariobelasting in Rotterdam leveren €14 miljoen op in 2023, wat zijn de verwachte financiële gevolgen als het tarief in 2025 omhoog zou gaan met 10% of 20%?	De tarieven voor reclame- en precariobelasting in Rotterdam zijn afhankelijk van de plaats van het voorwerp en het aantal vierkante meters. Zo worden kleine reclame-uitingen (tot en met 30 vierkante meter) die bij een vestiging behoren niet belast, en zijn horeca-eigenaren geen precariobelasting verschuldigd als hun terras 50 vierkante meter of kleiner is. Het verhogen van de precario- en reclametarieven met 10% en 20% levert bij gelijkblijvende volumes respectievelijk 1,4 miljoen en 2,8 miljoen euro extra op. Bijstelling van de tarifering reclamebelasting kan leiden tot lagere volumes, omdat bedrijven besluiten om over te stappen op digitale reclame als alternatief.
23	PvdA	Lokale heffingen	Graag zouden wij inzichtelijk willen hebben wat de financiële & beleidsmatige consequenties zijn als de Kostendekkendheid van tarieven, genoemd onder Lokale Heffingen, minimaal 100% moet zijn. Zowel voor jaar 2023 als jaren in de toekomst.	Indien de verordeningen in 2023 op begrotingsbasis allemaal 100% zouden zijn, dan is er sprake van een toename van € 39,6 mln (procentuele toename ad 15%). Voor 2024 is dat € 34,5 mln (procentuele toename ad 12%). Omdat jaarlijks opnieuw de geraamde toe te rekenen lasten en baten uit heffingen en daarmee de kostendekkendheid moet worden berekend en vastgesteld, zijn de effecten voor 2025 e.v. niet aan te geven. Let wel: De opbrengsten uit retributies zijn bedoeld om enkel de kosten van de dienstverlening onder tarief te dekken. Wettelijk is bepaald dat retributies maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Bij een te hoge kostendekkendheid is er een risico dat een rechter de aanpalende verordening onverbindend verklaart. In dat geval ontneemt de rechter de gemeente de grondslag om te heffen en kunnen toekomstige aanslagen dus ook niet meer opgelegd worden. Om dit risico te beperken is in de – door uw raad – aangenomen Kadernota Lokale Lasten onder meer het uitgangspunt opgenomen dat we streven naar een maximale kostendekkendheid van 98%. Streven naar een hogere kostendekkendheid vraagt dus onder andere om aanpassing van de kadernota. Tevens is een tussentijdse aanpassing van de tarieven gedurende het heffingsjaar om de gerealiseerde kostendekkendheid bij te sturen in principe niet mogelijk.

24	PvdA	Retraite VJN	Graag ontvangen wij de stukken waarin financiële & beleidsmatige keuzes staan ('menukaart') die ter voorbereiding aan de retraite met het college zijn gedeeld. Zodat de gemeenteraad die kan betrekken bij bespreking van de jaarstukken en later de voorjaarsnota en goed de gevolgen van bepaalde beleidskeuzes kan overzien.	Dit betreft een vraag met een politiek karakter. U kunt deze vraag tijdens de raadscommissie (bij de behandeling van de Jaarstukken 2023) aan de wethouder stellen.
25	PvdA	RET	Wat zijn de financiële consequenties als het Plan Toekomst Vast Tramnet 2030 (brief [23bb002779]) om tramlijnen in te korten terugdraait wordt? Met inachtneming van het feit dat middelen nu elders ingezet worden. Het gaat om het in stand houden van de tramlijnen ten opzichte van de uitgangsituatie. Gelieve een uitsplitsing te geven over de volledig beschikbare jaarreeks.	*Volgt in nazending*
26	PvdA	Armoede en Schulden	Wat is het aantal convenantpartners vroeg signalering per 1 januari 2023 en 2022?	Per 1 januari 2022 waren er 68 dataleveranciers aangesloten. Per 1 januari 2023 waren er 143 dataleveranciers aangesloten Per 1 januari 2024 zijn er 262 dataleveranciers aangesloten

27	PvdA	Armoede en Schulden	Op p.22 lezen we: 'In 2022 is het Hulpteam Geldzaken (HTG) bij Grip op Geldzaken langzaam uitgebreid. Dit leidde tot een toename van het aantal aanmeldingen van HTG naar het Expertise Team Financiën (ETF) in 2023. Er waren in het derde kwartaal 419 en in het vierde kwartaal 697 aanmeldingen. Dit is een stijging van 60 %.' De aanzienlijke stijging van het aantal aanmeldingen tussen 2023-Q3 en 2023-Q4 wordt hier in direct verband gebracht met de uitbreiding van HTG in 2022. * Wat is per kwartaal het aantal aanmeldingen geweest van HTG naar ETF voor de kwartalen 2022-Q3, 2022-Q4, 2023-Q1 en 2023-Q2? * Zijn naast de aanmeldingen van HTG naar ETF nog meer aanmeldingen naar ETF geweest? En zo ja, hoeveel over heel 2023 en via welke andere kanalen dan HTG? * Hoeveel van het totaal aantal aanmeldingen voor ETF in 2023 was voor onder bewind gestelde Rotterdammers?	Er is een helaas foutief cijfer opgenomen in de jaarrekening 2023 m.b.t. het aantal aameldingen van het HTG naar het ETF. Totaal hebben er 406 in plaats van 697 aanmeldingen plaatsgevonden in geheel 2023. In geheel 2022 waren dit er 227 Er is wel degelijk sprake van een flinke toename, maar het eindtotaal voor 2023 is niet correct. In Q3 2022: 69 aanmeldingen, in Q4 2022: 81 aanmeldingen, in Q1 2023: 82 aanmeldingen, in Q2 2023: 96 aanmeldingen , in Q3 2023: 91 aanmeldingen en in Q4 2023: 137 aanmeldingen. Het leeuwendeel van de aanmeldingen bij ETF komt van interne partners (oa Vraagwijzer, W&I, Wijkteam), maar ook door externe partijen worden Rotterdammers aangemeld (denk aan de Schuldenrechter, welzijnsorganisaties en WMO partijen) In 2023 zijn totaal 6764 Rotterdammers bij het ETF aangemeld. In principe is het ETF niet bedoeld voor Rotterdammers die onder beschermingsbewind staan, omdat de bewindvoerder betaald krijgt voor de financiële ondersteuning. Bewindvoerders kunnen rechtstreeks bij de KBR aanmelden. Bij iedere aanmelding wordt gecontroleerd of een persoon vermeld staat in het bewindregister. Als iemand onder beschermingsbewind staat, koppelen we dit terug naar de aanmelder.
28	PvdA	Armoede en Schulden	Op p.22 zien we de begroting (2.700) en realisatie voor 2023 van het aantal gestarte schuldregelingen (1.929). Welke invloed heeft het niet behalen van deze KPI voor 2023 op de raming voor de volgende jaren?	We blijven inzetten op het behalen van de raming. Deze wordt niet aangepast.
29	PvdA	Armoede en Schulden	De bijgestelde begroting van bijdragen rijk en medeoverheden voor de baten armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving bedraagt €52.714.000. Er is uiteindelijk €28.099.000 gerealiseerd. Kan de afwijking nader worden toegelicht, uitgesplitst in verschillende beleidsdomeinen?	Het bedrag van € 28 mln is niet het gehele bedrag aan ontvangen baten. Er is ook een correctie geweest vanuit 2022 vanuit het COA welke is geboekt op een andere verantwoordingscategorie namelijk "overige opbrengsten derden" ad. € 15 mln. Vanuit de SPUK WEB is minder gedeclareerd, deze middelen worden nu geraamd in 2024. Vanuit de SPUK nieuwe wet Inburgering is minder gedeclareerd, de middelen worden nu geraamd in 2024.

30	PvdA	Armoede en Schulden	Er was voor 2023 €131.076.000 aan baten begroot voor sociale uitkeringen binnen Armoed, Schuldhulpverlening, inburgering en Samenleving. Uiteindelijk is er €124.540.000 gerealiseerd aan baten. Graag een toelichting voor de afwijking van €6.536.000.	De afwijking wordt grootendeels veroorzaakt door de energietoeslag. Dit komt omdat de inwoners nog tot 2024 de mogelijkheid hebben om Energietoeslag aan te vragen. Deze kosten worden alsnog in 2024 gemaakt en uitgekeerd vanuit de bestemmingsreserve. Het overige deel betreft lagere lasten individuele bijzondere bijstand.
31	PvdA	Armoede en Schulden	Er is een vrijval van reserves gerealiseerd van €3.095.000 (binnen Armoede etc.). Graag een toelichting op dit besluit.	Technisch wordt dit in de jaarstukken een vrijval genoemd. Dit betreft echter ombuigingen vanuit de voorjaarsnota 2023.
32	PvdA	Armoede en Schulden	Wat is de verklaring voor de onderbesteding van €23 miljoen (tov. Begroting 2023) binnen Armoede etc.?	Er is geen onderbesteding van €23 miljoen op het programma ASIS. Dit is slechts het saldo op de lasten. Wanneer er naar het geheel wordt gekeken is er een onderbesteding van € 1,4 mln. In de jaarstukken is er echter wel een verklaring gegeven van de afwijking van €23 miljoen op de lasten op pagina 26.
33	PvdA	Armoede en Schulden	Er heeft een onttrekking van reserves plaatsgevonden(diverse afwijkingen) t.w.v. €938.000. Dit wordt niet nader toegelicht. Graag een toelichting hierop.	De onttrekking van € 938,000 heeft niet plaatsgevonden omdat de werving van personeel vanwege de krapte op de arbeidsmarkt niet in 2023 heeft kunnen plaatsvinden.
34	PvdA	Armoede en Schulden	Graag een toelichting op de afwijking lasten van armoedebestrijding (€12.712.000). Die wordt namelijk niet gegeven.	De financiele toelichtingen op de afwijkingen zijn opgenomen. Het betreft voornamelijk de energietoeslag die deels in 2024 wordt uitgekeerd en lagere lasten individuele bijzondere bijstand.
35	PvdA	Armoede en Schulden	'De bestemmingsreserve Armoedebeleid en de bestemmingsreserve Bijzondere bijstand schuldhulpverlening kenden in 2023 een lagere onttrekking van per saldo €1.800.000 in verband met het verwachte resultaat op het programma.' Wat wordt bedoelt met het verwachte resultaat op het programma?	Met het verwachte resultaat op het programma worden de gemaakte kosten bedoelt.
36	PvdA	Energietransitie	Het valt op dat onder Energietransitie er op alle onderdelen minder geld is uitgegeven dan begroot (€43 miljoen). In de toelichting valt te lezen: "Een aantal projecten zijn minder snel gegaan als verwacht". Komen de college en met de stad doelstellingen in gevaar door het achterblijven van projecten? Wanneer verwacht het college dit gat in te lopen?	De DCMR heeft recent de plannen van het KAR en externe maatregelen op Rotterdams grondgebied doorgerekend op CO2-effect. Dit laat zien waar we staan in de realisatie van het collegetarget van -25% in 2025 en de lokale vertaling van de landelijke doelstelling van -55% in 2030. Als alle verwachte en beoogde plannen tijdig worden uitgevoerd, halen we de doelstelling van 2025. Om de doelstelling van 2030 te halen, zijn extra inspanningen nodig. Volgens de laatste DCMR berekeningen gaat het hierbij om een gat van 2,8 Mton. Als projecten achterblijven, wordt dit gat groter en zullen extra maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te halen. Hiervoor

				zullen de komende jaren plannen worden gemaakt. Zo wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een Warmteprogramma als het gaat om aardgasvrij. We zijn echter ook afhankelijk van de voortgang van het Rijk met nieuwe wetgeving en de komst van financiele instrumenten om de betaalbaarheid te borgen en investeringen te kunnen doen.
37	PvdA	Energietransitie	PWC geeft aan dat de doelmatigheid van het Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR) lastig te meten is omdat er "vaak veel tekst gebruikt [is] zonder cijfermatige onderbouwing van doelstellingen". Waarom werkt het college niet met kwantificeerbare doelstellingen? Welke stappen zet het college om de doelstellingen financieel en inhoudelijk te kwantificeren (advies PWC)?	Dit betreft een vraag met een politiek karakter. U kunt deze vraag bij de behandeling van de Voorjaarsnota aan de wethouder stellen. Alternatief (via lijn): Het collegetarget op CO2 reductie en de bijbehorende subdoelstellingen zijn kwantitatieve doelstellingen. De voortgang hierop in combinatie met de financiële middelen wordt, net zoals bij andere opgaven waar de gemeente aan werkt, gerapporteerd in de P&C stukken. Daarmee kan de doelmatigheid worden getoetst. Het Klimaatactieplan Rotterdam laat zien hoe de gemeente werkt aan een klimaatneutraal Rotterdam in 2050. In dit plan is onder andere de voortgang op het collegetarget opgenomen. In de nieuwste versie van het KAR is de potentiële CO2 reductie tevens op projectniveau gerapporteerd daar waar mogelijk. Opnemen van financiële verantwoording in het KAR zou dubbelop zijn met de P&C teksten.
38	PvdA	Energietransitie	PWC roept op om gevolgen van extreme weersomstandigheden als financieel risico te kwantificeren. Gaat het college aan de slag met deze aanbeveling?	Deze vraag is vorig jaar beantwoord bij de afdoening van de motie 'Erken het risico van klimaatschade' van het raadslid Van der Velden. Link naar de afdoening (23bb004549): https://rotterdamraad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/3ae9af79-6ec1-416f-b439-12349c47e30e?documentId=47f4d953-9a68-4c4d-8786-7a362ade3f0d
39	PvdA	Onderwijs	Bewegingsonderwijs: De baten zijn hoger doordat meer middelbare scholen gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke gymzalen. De lasten zijn lager doordat minder leerlingen hebben deelgenomen aan schoolzwemmen dan geprognosticeerd. De lasten vallen €523.000 lager uit dan begroot. hoeveel scholen hebben subsidie voor schoolzwemmen ontvangen? En hoeveel scholen hebben geen subsidie toegekend gekregen/aangevraagd voor het schoolzwemmen afgelopen jaar?	164 scholen hebben een aanvraag ingediend voor schoolzwemmen en alle aanvragen zijn gehonoreerd. Scholen kiezen zelf ervoor om te stoppen met schoolzwemmen. Als scholen stoppen met schoolzwemmen geven ze als reden aan dat het ten koste gaat van te veel onderwijstijd.

40	PvdA	Zorg	De lasten Jeugdhulp zijn €71 miljoen hoger dan begroot, doordat het resultaat van de jaarrekening 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) hoger is uitgevallen (2022 en 2023). Graag ontvangen we een uitsplitsing van de gerealiseerde zorgvraag ten opzichte van de begroting.	De 71 miljoen hoger dan begroot is opsplitst in twee delen; het tussentijds ophogen van de begroting (juli '23) en de daadwerkelijke realisatie '23, die nog hoger uitviel dan de (tussentijdse) gewijzigde begroting '23. Het verschil tussen realisatie en gewijzigde begroting zat in 2023 vooral in een overschrijding binnen de opdrachten A t/m E Voor opdracht A (pleegzorg) ging het om +2.8 miljoen, opdracht B (opname) over +14,7 miljoen, opdracht C (Langdurig verblijf) over +0,5 miljoen, opdracht D (Daghulp) over +5,1 miljoen en opdracht E (ambulante hulp) over +11 miljoen t.o.v. de gewijzigde begroting 2023.

41	PvdA	Zorg	De lasten van Wmo arrangementen vallen €25.500.000 miljoen lager uit dan begroot. dit komt omdat de declaraties op de voorlopige afrekeningen van de Wmo-arrangementen door lagere productie lager zijn uitgevallen. Graag een toelichting hierop. Hierbij specifiek in te gaan op de wachtlijsten en budgettaire gevolgen daarvan.	De begroting 2023 was nog gebaseerd op de meerjarenprognose (MJP) volgens de 'oude' werkwijze. De uitkomsten van deze werkwijze kennen echter een grote mate van onzekerheid. De oorzaak hiervoor is dat de MJP werd opgesteld op basis van een extrapolatie van historische data op perceelniveau, terwijl het Rotterdamse arrangementenmodel andere parameters kent die echter niet 1-op-1 bruikbaar zijn als bouwstenen voor een financiële prognose. Het verbeteren van de prognoses met het Rotterdamse arrangementenmodel als uitgangspunt staat hoog op de agenda, evenals het verbeteren van de beschikbaarheid van voldoende betrouwbare data (datakwaliteit) voor de prognoses. Door de informatiestop heeft dit ontwikkeltraject vertraging opgelopen. Totdat het verbeterde prognosemodel beschikbaar is wordt de MJP voor Wmo maatwerkondersteuning gebaseerd op de realisatiecijfers van de voorgaande jaren. Dit heeft in de MJP 2024-2028 geleid tot een neerwaartse bijstelling van de begroting op dit onderdeel. Door andere exogene ontwikkelingen – met name verwachte hogere tarieven voor de nieuwe inkoop Wmo 2025 en verlaging van de verwachte inkomsten eigen bijdrage Wmo door uitstel van het nieuwe wetsvoorstel over de eigen bijdrage – is wel alsnog sprake van een verwachte hogere lasten voor de Wmo. De definitieve lasten voor Zorg in Natura worden bepaald aan de hand van de productieverklaring van de zorgaanbieders. Zij hebben conform contractafspraak tot uiterlijk 1 april de tijd. Pas dan kan definitief de balans voor wat betreft de uitgaven worden opgemaakt. Lagere productie kan betekenen: de productie was daadwerkelijk lager dan verwacht / begroot. Dit kan zijn doordat minder Rotterdammers zorg hebben gevraagd / gekregen, dan wel er is per Rotterdammer minder zorg geleverd. Voor een deel kan dit veroorzaakt zijn door de BOZ-maatregelen (maar niet voor het genoemde bedrag). Voor een deel zal er sprake zijn van uitgestelde zorg, door de wachttijden. In dat geval zijn er ook uitgestelde kosten (en komen deze alsnog).

42	PvdA	Zorg	Maatschappelijke opvang: De afrekening van de in 2022 verleende subsidies is lager dan begroot, omdat de activiteiten door de subsidieontvangers tegen lagere kosten zijn uitgevoerd. Om welke activiteiten van welke ontvangers gaat dit? Graag uitsplitsing incl. bedragen per partij	Het betreft het brede palet aan gesubsidieerde activiteiten welke worden uitgevoerd door de verschillende aanbieders voor maatschappelijke opvang in de volle breedte: van toeleiding tot aan woonzorgvoorzieningen. Dit gaat bijvoorbeeld over de vraagverhelderingen, de uitvoering van de winterkouderegeling, etc. Per aanbieder gaat dit om verschillende activiteiten en sterk uiteenlopende bedragen. Soms worden er minder prestaties geleverd dan van tevoren bedacht. Zo kan de winteropvang minder dagen open zijn gegaan dan waar met het verlenen van de subsidie rekening mee is gehouden. De subsidiesystematiek kent een zekere mate van inflexibiliteit in zich als gevolg van de relatief lange doorlooptijden van verlening en vaststelling. De hoogte van een subsidie wordt waar mogelijk zo veel mogelijk gebaseerd op een geactualiseerde inschatting van de historische productie en jaarlijks aangepast, zodat de verlening zo veel mogelijk aansluit op de verwachte productie/kosten. Deze productie/kosten kunnen echter per jaar fluctueren en de subsidie wordt vastgesteld op basis van de werkelijke productie/kosten, maar kan nooit hoger worden vastgesteld dan verleend.
43	PvdA	Zorg	De lasten van personeel en bedrijfsvoering van de Wijkteams en Wmo-loketten zijn hoger geweest dan begroot. Er is meer gebeld naar het gemeentelijk telefoonnummer 14010. Hoe vaak is er in 2023 gebeld naar 14010 vergeleken met 2022? Daarnaast zijn er lagere kosten doordat aanvullende middelen voor basishulp jeugd niet volledig zijn benut. Graag een toelichting hierop.	Tijdens het COR-gesprek woensdag 15 mei jl. is toegezegd dat de gevraagde analyse uiterlijk 10 juli wordt afgedaan. Dit tijdspad wordt dan ook gevolgd.
44	PvdA	Zorg	Van de Bestemmingsreserve tweedelijns WMO en Jeugdhulp is na afloop van 2023 nog €22 miljoen over, door de hoge kosten. Is de verwachting de resterende reserve volledig nodig is om de kosten voor 2024 te dekken? En is het college voornemens om deze reserve op een later moment weer te vullen?	Het college is thans bezig met het opstellen van de Voorjaarsnota 2024, waarin de meest recente inzichten in het verloop van de zorgkosten zullen worden verwerkt, hetgeen van invloed zal zijn op het gebruik van de eind 2023 resterende middelen in de bestemmingsreserve tweedelijns Wmo en Jeugdhulp.

45	PvdA	Zorg	Waarom is er geen geld onttrokken aan de Bestemmingsreserve Bestrijding eenzaamheid ouderen? Zijn er geen projecten voorbij gekomen die in aanmerking kwamen? Eerst was namelijk wel de verwachting dat er geld zou worden onttrokken?	Omdat de actieagenda pas eind 2023 kon worden vastgesteld waren nog niet alle acties uit de actieagenda in gang gezet en konden uitgaven in 2023 gedekt worden vanuit de beschikbare middelen vanuit het coalitieakkoord.
46	PvdA	Veiligheid	N.a.v. de technische sessie veiligheid van 7 december is uitgelegd dat diverse maatregelen worden genomen voor het faciliteren van voetbalwedstrijden (bijvoorbeeld speurhonden, bom sweeps). Hoeveel geld is hierheen 2023 gegaan voor hoeveel voetbalwedstrijden?	De in deze vraag genoemde onderwerpen worden door Feyenoord / Het Stadion bekostigd.
47	PvdA	Veiligheid	Op p.142 lezen we over de voorbereidingen om het nieuwe landelijk wetsartikel Seksuele Intimidatie te kunnen handhaven. Wat is het totaal aantal handhavers en hoeveel handhavers zijn in 2023 getraind op bewustwording van SSI?	Er zijn circa 420 handhavers werkzaam bij Stadsbeheer Toezicht en Handhaving. Dit zijn zowel boa's als niet-boa's (wijkbeheerders). Bovendien hebben niet alle handhavers een taak op straat, in de openbare buitenruimte (zoals bijvoorbeeld handhavers van Team wonen, die controles achter de voordeur doen). Alle handhavers met een taak op straat en die in staat waren om deel te nemen, zijn in 2022 en 2023 getraind op bewustwording/awareness SSI. Het betreft ruwweg 250 handhavers. De handhaving van het nieuwe wetsartikel seksuele intimidatie is zeer complex en kan alleen maar effectief plaatsvinden tijdens speciaal georganiseerd handhavingsacties met speciaal geselecteerde en getrainde handhavers (ongeveer 12), die hiervoor aparte toestemming zullen krijgen van de hoofdofficier van justitie.

48	PvdA	Veiligheid	Hoeveel middelen vanuit zorg en vanuit veiligheid zijn in 2023 gegaan naar het bestrijden van partnergeweld of geweld tegen vrouwen (inclusief femicide)? Graag een uitsplitsing	Naar aanleiding van vragen tijdens de vergadering van de commissie ZWSC op 17 januari jl. bent u middels de brief van 24 januari met het kenmerk 24bb000285 geïnformeerd over een specifiek onderdeel van het programma Zorg, Welzijn en Wijkteams, namelijk de aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld vanuit het beleidsplan Samen naar een toekomst zonder geweld. In de brief is onderstaande financiële uitsplitsing gemaakt in 7 onderdelen van het beleidsplan. De financiering hiervan is afkomstig vanuit de DUVO middelen. Begroting Samen naar een toekomst zonder geweld 2024 Voorkomen, signaleren en melden € 1.600.000 Werken aan veiligheid, Veilig Thuis € 8.900.000 Werken aan veiligheid, huisverboden € 710.000 Werken aan veiligheid, opvang huiselijk geweld € 7.000.000 Werken aan veiligheid, oa Filomena € 2.500.000 Rotterdam op maat € 325.000 Sterke keten incl inzet ervaringsdeskundigen € 360.000 TOTAAL € 21.395.000 Behalve de bovenstaande middelen wordt ingezette hulpverlening op huiselijk geweld en kindermishandeling aan slachtoffers (niet zijnde crisisopvang) bekostigd uit de Wmo en Jeugdhulp budgetten, denk aan inzet vanuit het wijkteam.
49	Volt	Armoede en Schulden	Doel: minder armoede en schulden Wat is de status van het crisisfond? Wanneer kunnen we verwachten dat het fonds in gebruik wordt genomenDoel: minder armoede en schulden	Bij het Crisisfonds kunnen informele organisaties een financiele gift aanvragen om Rotterdammers in armoede te helpen met eerste levensbehoeften. In 2023 hebben 51 organisaties een beroep gedaan op het Crisisfonds. Aan deze organisaties is bijna €500.000 uitgekeerd. Zij hebben Rotterdammers ondersteund met bijvoorbeeld eten, medicijnen en hygiëneproducten. In de loop van 2024 wordt het Crisisfonds geëvalueerd en bekijken we of en hoe we hier gedurende de huidige collegeperiode mee verder gaan.

50	Volt	Armoede en Schulden	Kind en jeugdtegoed De CBS-cijfers 'kunnen' gedateerd zijn. Hoe oud zijn deze cijfers? En kunnen we meer grip krijgen op de meest recente cijfers?	De laatste stand van zaken m.b.t. de cijfers vindt u terug in de voortgangsrapportage van het beleidsplan armoede en schulden die u binnenkort ontvangt. We gebruiken altijd de meest recente cijfers van het CBS. Echter deze CBS-cijfers zijn gebaseerd op bronnen zoals de Belastingdienst waardoor deze cijfers één tot twee jaar 'achterlopen' op het lopende jaar. Het aantal kinderen dat in 2023 een Jeugdtegoed heeft ontvangen is 8.967 en het aantal kinderen dat een Kindtegoed in 2023 heeft ontvangen is 9.961. Jaarlijks ontvangt u in het voorjaar met de voortgangsrapportage de cijfers van het jaar daarvoor.
51	Volt	Armoede en Schulden	Indivuele inkomenstoeslag Dit is niet goed te meten. Bereik is in 2023 44%. Hebben we hier een doelstelling voor? Is deze gehaald? Wat is de doelstelling voor 2024?	In het beleidsplan is voor de individuele inkomenstoeslag (IIT) het streven opgenomen het bereik van de IIT aan het einde van de collegeperiode te verhogen naar 80% .
52	Volt	Armoede en Schulden	Doel: taalbeheersing van Rotterdammers verbeteren Jaarlijks wordt de klanttevredenheid gemeten. Doel is 80%. Is het al bekend of we dit doel in 2023 hebben behaald? Wat zijn de indicatoren voor de nieuwe aanbesteding van de trajecten basisvaardigeden?	Het doel van 80% is gehaald namelijk 81%. De aanbesteding heeft in 2022 plaatsgevonden. De trajecten zijn in 2023 gestart. Er is geen nieuwe aanbesteding gestart in 2023.
53	Volt	Armoede en Schulden	Baten/lasten armoede, schuldhulpverlening etc De programmalasten vallen negatief uit. Wat valt precies onder 'inkopen en uitbestede werkzaamheden'? Waarom valt deze post zo hoog uit?	De programmalasten vallen niet negatief uit. Er is minder gerealiseerd dan begroot specifiek op deze verantwoordingscategorie. Vanuit de SPUK nieuwe wet inburgering is minder gedeclareerd in 2023, deze baten/lasten worden geraamd in 2024. Er is minder uitgegeven aan de energietoeslag in 2023, deze kosten worden alsnog gemaakt in 2024 en bekostigd vanuit de bestemmingsreserve.

54	Volt	Beheer van de Stad	Beeldkwaliteit schoon Hoe kan het dat de CROW score 0,5% lager is uitgevallen dan in 2022?	Het schouwen voor het bepalen van de CROW-score is altijd een momentopname in de buitenruimte en afhankelijk van veel externe factoren. Denk hierbij aan het jaargetijde waarbij in de herfst de harde wind de veroorzaker kan zijn van veel blad op straat terwijl het reinigingsteam een dag eerder de straten heeft geveegd. Vorst of sneeuw in de winter kan ervoor zorgen dat de reinigers/inzamelaars de strooiroutes moeten rijden om de straten begaanbaar te houden. Hierdoor hebben zij minder tijd om de straten te reinigen en afval op te halen. In het voorjaar kan het mooie weer of (een) evenement(en) ervoor zorgen dat er veel mensen in de buitenruimte (centrum, parken en/of stranden) aanwezig zijn, hier recreëren en meer zwerfafval produceren dan gebruikelijk (ondanks alle extra en speciale bakken die zijn geplaatst). Eén van deze redenen kan de veroorzaker zijn geweest van het verschil van 0,5%. Het collegetarget van 90% score B op de CROW-beeldmeetlatten voor Schoon van de geschouwde buitenruimte wordt nog steeds behaald.
55	Volt	Beheer van de Stad	Het realiseren van 50 klimaat adaptieve projecten Er zijn 2 van de begrootte 5 projecten gerealiseerd. Wat is hier de oorzaak van? Wanneer worden de drie andere begrootte projecten opgeleverd?	De realisatie van 5 projecten in 2023 is niet gehaald omdat de projecten later zijn gestart dan gepland. Hierdoor waren de projecten eind 2023 nog niet (geheel) opgeleverd. Ondertussen is nu 1 project gereed, in 1 project moeten de bomen nog worden geplant en het andere project wacht op extra technisch onderzoek. Deze projecten worden in 2024 opgeleverd. Het collegetarget van 90% score B op de CROW-beeldmeetlatten voor Schoon van de geschouwde buitenruimte wordt nog steeds behaald.

56	Volt	Bestaande stad	Verstrekte subsidies woningvergroting Er zijn maar 7 subsidies vastgesteld. Hoe komt het dat de toetsing zo lang duurt? Wat is de verwachtte termijn van de 35 aanvragen die nog lopen?	De toetsing duurt vaak langer omdat aanvragers hun eerste aanvraag niet compleet indienen en de gelegenheid krijgen om deze alsnog aan te vullen. In de meeste gevallen ontbreken de juiste en complete tekeningen. Om goede tekeningen te kunnen aanleveren, geven wij de eigenaren meestal 2 maanden de tijd. Dit kost namelijk veel tijd, vooral wanneer de woningen opgemeten moeten worden. Veel woningen in het gebied vormen onderdeel van een VvE. In deze gevallen kost het tijd om besluitvorming van de vve/ aanpassing splitsingsverordening te realiseren. Het direct weigeren van een aanvraag kan de aanvrager ontmoedigen, waardoor ze kunnen afzien van vergroten of samenvoegen van woningen. De genoemde 35 aanvragers hebben allemaal 18 maanden de tijd gekregen om aan de subsidievoorwaarden de voldoen. Deze termijn kan eenmalig met 6 maanden worden verlengd. Dit betekent dat de aanvragers maximaal 24 maanden de tijd hebben om aan de subsidievoorwaarden te doen. De laatst verleende subsidieaanvraag moet op 8-10-2025 klaar zijn, tenzij een verlenging wordt aangevraagd.
57	Volt	Onderwijs	Stimuleren educatief partnerschap Hoe vaak wordt er gebruik gemaakt van dit subsidiepotje? Zijn hier doelstellingen voor? Zo ja, zijn die behaald in 2023?	Scholen met een achterstand score komen in aanmerking voor deze subsidie. Rond de 100 scholen in het po en vo maken gebruik van deze subsidie. Het doel van deze subsidie is om de pedagogische samenwerking tussen ouders en scholen te vergroten. Hiermee worden de onderwijskansen vergroot van de leerlingen. Iedere school heeft eigen doelstellingen die passend zijn bij hun leerling populatie en uitdagingen. In de verantwoording reflecteren zij hierop en geven zij aan welke doelen zij behaald hebben.
58	Volt	Onderwijs	Schoolontwikkelingsbudget Worden er eisen gesteld aan de besteding van het schoolontwikkelingsbudget (los van 'het versterken van de kennis en vaardigheden van leerlingen')?	De middelen uit het schoolontwikkelingsbudget konden worden ingezet voor de diverse thema's uit het vorige onderwijsbeleid. Scholen waren vrij om dit naar eigen invulling in te zetten. Scholen die niet voldoende scoorden volgens de onderwijsinspectie moesten hun subsidiemiddelen specifiek inzetten op de verbetering van de onderwijskwaliteit en schoolresultaten. Dit werd getoetst door externe onderwijsexperts.

59	Volt	Onderwijs	Schoolzwemmen Waarom hebben er minder deelgenomen aan het schoolzwemmen?	Voor het schooljaar 2023-2024 maken 164 basisscholen gebruik van de subsidie schoolzwemmen. Voor het schooljaar 2024-2025 zijn dat er 24 minder. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft het bewegingsonderwijs aangescherpt. Schoolzwemmen geldt niet langer als tweede beweegmoment. Hierdoor zien scholen af van schoolzwemmen omdat het teveel onderwijstijd opslokt. De gemeente heeft gesprekken gevoerd met OCW om uit te leggen waarom schoolzwemmen zo belangrijk is voor onze Rotterdamse schoolleerlingen. Ons verzoek om schoolzwemmen als tweede beweegmoment in te zetten werd afgewezen om het volgende: Op grond van artikel 126 lid 2 WPO moet er vanaf schooljaar 2023/2024 verplicht 2 uur gym gegeven worden. Daarbij geldt dat de gymles, verplicht gegeven moet worden door een bevoegde leerkracht (ALO, of PABO met LO-bevoegdheid).
60	Volt	Onderwijs	Financiën onderwijs Wat wordt er bedoeld met de post 'inkopen en uitbestede werkzaamheden'? Wat valt hier onder?	Het betreft diverse producten of diensten die worden ingekocht bij externe leveranciers. U kunt hierbij denken aan kosten zoals onderzoeksbureaus, organisatie van bijeenkomsten, drukwerk, vormgevers, locaties, ov-kosten leerlingenvervoer, entree voor het schoolzwemmen etc.
61	Volt	Onderwijs	Financiën onderwijs, Apparaatslasten Wat wordt er bedoeld met 'inhuur' en waarom valt deze post negatief uit?	De min geeft in dit geval de afwijking aan: Voor inhuur is er voor 2023 427.000 begroot en slechts 342.000 gerealiseerd. Dat wordt weergegeven als een afwijking van -85.000. Volgens de Rotterdamse systematiek wordt dat weergegeven als een afwijking van '-85'. Een - bedrag is in dit geval dus een onderbesteding. Overigens wordt met de categorie inhuur bedoeld dat er extra capaciteit wordt ingekocht om het beleid uit te voeren. Vaak gaat het dan om extra capaciteit die benodigd is voor tijdelijke programma's. Zoals capaciteit die benodigd is omtrent de vluchtelingen opvang Oekraïne (OVO).
62	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Parkeerexploitatie De parkeerinkomsten zijn lager uitgevallen door 'incidentele systeemstoringen'. Wat betekent dit? Wat zijn deze storingen en hoe/waarom leidt dit tot minder inkomsten?	In het laatste kwartaal 2023 hebben enkele onverwachte storingen plaatsgevonden aan het vergunningensysteem Parksaver (parkeervergunningen) en de Rotterdamse bezoekersapp. Bij een stroring aan een van de systemen waarin parkeerrechten zijn vastgelegd, wordt direct de fiscale parkeerhandhaving stopgezet (controle op parkeerrecht is immers niet mogelijk), waardoor de opbrengsten vanuit 'parkeerboetes' zijn achtergebleven.

63	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Derde stadsbrug Welke kosten, van €640.000, zijn er precies gemaakt voor de stadsbrug?	De opgenomen € 640.000, zijn de kosten gemaakt voor de inzet van medewerkers van Stadsontwikkeling in het jaar 2023. Deze inzet was nodig om van een verkenning naar de planuitwerkingsfase te komen en heeft geleid tot het projectplan en de bestuursovereenkomst welke is vastgesteld in januari van 2024. In deze overeenkomst zijn tevens afspraken opgenomen over de verdeling van deze kosten. Wij krijgen dus nog een bijdrage van de andere partijen welke we in het jaar 2024 verwachten te ontvangen.
64	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Mobiliteit In juni en juli 2023 zijn er in het kader van de 'Verkeersaso aanpak' 300 mensen beboet. Hoeveel mensen zijn er in totaal sinds de start van deze aanpak tot nu (mei 2024) voor vergelijkbare overtredingen beboet? Is hier sprake van veelplegers? Wat zijn de kosten voor deze aanpak in 2023 geweest?	Het aantal boetes van juni en juli van 300 voor 2023 is de laatste stand van de cijfers. In het tijdspad voor het beantwoorden van deze vragen is het niet gelukt om te komen tot actuele cijfers. Het betreft een zomeraanpak waardoor de stand van de begroting 2024 een goede indicatie is voor heel 2023. De uitgaven voor deze aanpak betreft circa 484k voor de inzet van uren en materieel, onder andere voor de wegafsluitingen.
65	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Maatwerk parkeren Op 30 november 2023 heeft de raad het maatwerk parkeerproducten vastgesteld. Deel daarvan zijn maatwerk producten voor urban sportclubs. In hoeverre wordt er gebruikt gemaakt van dit maatwerk voor urban sportclubs?	Maatwerk is tweeledig. Enerzijds is bij Skateland aan de Piekstraat 45 een stop en sport-zone ingericht waarbij bezoekers aan deze urban sport-voorziening tegen gereduceerd parkeertarief parkeren. Anderzijds zijn er inmiddels enkele tientallen parkeervergunningen afgenomen.
66	Volt	Energietransitie	Elektrificatie vervoer (Energietransitie in mobiliteit) De eerste elektrische touringcar is in gebruik genomen door Buzzo10. Welke percentage van de totale busritten met Buzz010 zal hierdoor elektrisch zijn? Hoe groot gedeelte van de totale busvloot waar Buzz010 gebruik van maakt zal de komende jaren elektrisch worden? Hoe vertaalt zich dit in het totaal aantal busritten dat elektrisch gereden zal worden?	We hebben mogelijk gemaakt om de 1e elektrische bus aan te schaffen en er zijn geen afspraken over de elektrificatie van de gehele vloot. Buzz010 geeft aan dat van de in totaal 2,000 ritten er met deze elektrische bus 500 elektrisch uitgevoerd worden.

67	Volt	Energietransitie	Schone passages binnen de ring De realisatie van 2023 voor het percentage schone passages binnen de ring staat niet in deze jaarstukken, is pas bekend in februari 2024 en zal in de eerste herziening worden aangevuld. Kan deze data nu al met ons gedeeld worden? Hoe worden deze passages in de praktijk geregistreerd? Waarom wordt er hier slechts gebruikt van 1 raming (2025) en niet van meerdere begrotingen in 2022 en 2023?	In totaal betreft 12,4% van de passages een schone rit (elektrisch of hybride). Deze ritten worden geregistreerd dmv kentekenherkenning via camera's. Er is door college alleen voor 2025 een doelstelling vastgesteld.
68	Volt	Energietransitie	Lasten mobiliteit energietransitie De lasten zijn deels 2,3 miljoen lager omdat eensimulatiemodel later is gestart door een beperkte capaciteit en een Europees project. Welk Europees project is dit en welke invloed heeft dit project op de uitvoering van dit deel vanhet programma energietransitie?	Het project betreft GLEAM-NSR en zal steden ondersteunen bij de implementatie van ambitieus beleid om het vervoer koolstofarmer te maken en er tegelijkertijd voor zorgen dat bedrijven, met name kleine en middelgrote bedrijven, niet achterblijven.
69	Volt	Energietransitie	Saldo programma energietransitie Het saldo van het programma Energietransitie bedraagt 1,8 miljoen voordelig. Hoe groot gedeelte van de totale begroting van het programma Energietransite voor 2023 is dit?	We hebben lang op een projectleider voor de realisatie van de ze-zone moeten wachten. Hierdoor is later dan in het werkplan voorzien de projectorganisatie aan het werk gegaan. Ook hadden we voorzien dat we al meer materiele kosten zouden maken in 2023, zoals het opstellen van het bebordingsplan en cameraplan. Deze kosten komen nu voor het grootste deel op 2024. Door een probleem in de aanbesteding voor een projectleider voor logistieke hubs is deze pas in oktober gestart in plaat van januari 2023. De gebiedsgerichte adviezen voor laadinfra zijn later in uitvoering gegaan door een langer durende aanbestedingprocedure en het werven van een projectleider. Deze gebiedsgerichte advisering is inmiddels gestart.

70	Volt	Energietransitie	Vertraging projecten energietransitie - >minder onttrokken Vertraging van veel projecten zorgen voor minder onttrekkingen dan begroot. Wat is over het algemeen de grootste oorzaak van al deze vertragingen in deze projecten rond de energietransitie?	De grootste oorzaak van de vertragingen in de projecten van Energiestransitie is de afhankelijkheid van externe factoren. Hierbij gaat het onder andere om de investeringsstoppen van warmtebedrijven naar aanleiding van de ontwikkelingen rondom Warmtebedrijf Rotterdam, het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening en de brand bij AvR. Ook regelgeving rond havenveiligheid speelt een rol. (NOG CHECK DOOR MT)
71	Volt	Vennootschapsbelasting	Waarom staat de vennootschapsbelasting in dit afwijkingenoverzicht in dit deel van de jaarstukken als er niks over te melden is?	Zie antwoord vraag 11. Er loopt een fiscale procedure over de aanslag vennootschapsbelasting 2016. Hof Den Haag oordeelt dat de activiteiten reclameconcessies en brandstofverkooppunten een onderneming vormen en dat we hierover vennootschapsbelasting zijn verschuldigd. De gemeente bestrijdt dit standpunt en is in cassatie gegaan. Omdat in 2022 de rechtszaak werd verloren en ook het hoger beroep in 2023 een negatieve uitkomst had, was het noodzakelijk om de financiële gevolgen te verwerken in de jaarrekening. Dit was voor de activiteiten in het kader van de brandstofverkooppunten niet begroot of voorzien, en leidt tot € 26,6 mln. hogere lasten. Het jaarlijkse resultaat op de brandstofverkooppunten fluctueert, afhankelijk van het succes van de veilingen. De jaarlijkse vpb-last varieert van € 1,25 tot € 5,25 mln. Voor de activiteiten met betrekking tot reclameconcessies was reeds een voorziening getroffen.
72	Volt	Werk en Inkomen	Iedereen vooruit richting werk Hoeveel gemeentelijke garantiebanen waren er in 2023? Hoeveel zijn er ook echt bezet door nieuwe werknemers?	Eind 2023 waren en 550,75 gemeentelijke garantiebanen (in fte's; waarbij 1 fte 25,5 uur per week is conform norm rijkstaakstelling). Hiervan is 365 fte in dienst onder de cao WSW, 178 fte met een ambtelijke aanstelling en 7 fte via een uitzendbureau. Hiervan zijn 46 ambtenaren nieuw aangenomen in 2023.

73	Volt	Algemene Middelen	Wat is een stelpost?	Een stelpost is een bedrag dat nog niet helemaal zeker is, maar wel naar alle verwachtingen gaat komen. Deze stelposten worden begroot en ingezet om eventuele nadelige financiële effecten van bijvoorbeeld planningsoptimisme, lagere rijksbijdragen uit het Gemeentefonds dan begroot en onvoldoende budgettaire ruimte geraamd voor gestegen lonen en prijzen, te beperken. Indien stelposten niet geheel behoeven te worden ingezet, valt het restant vrij ten gunste van het rekeningresultaat. Aparte vermelding verdient de stelpost Kiezen voor Rotterdam. Op deze stelpost zijn de organisatieopgaven verantwoord waartoe college bij Voorjaarsnota 2023 toe heeft besloten. Deze bedragen zullen verwerkt worden op de verschillende beleidsprogramma's en op het programma Algemene Middelen verdwijnen.
74	Volt	Algemene Middelen	Hoe kan het geactualiseerde bedrag voor het Programma Algemene middelen zoveel hoger zijn dan verwacht?	Het rekeningresultaat 2023 van het programma Algemene Middelen is niet hoger, maar juist € 8,3 mln nadeliger dan begroot. Dit komt hoofdzakelijk doordat er minder rijksbijdragen zijn ontvangen en meer aan reserves is toegevoegd, dan begroot
75	Volt	Algemene Middelen	Waarom was er in 2023 sprake van planningsoptimisme? Is dit altijd negatief? Kan dit in de toekomst worden voorkomen zonder dat er dan misschien te weinig wordt geïnvesteerd?	De investeringsuitgaven en onttrekkingen aan bestemmingsreserves zijn al jaren fors lager dan geraamd. Dit getuigt van planningsoptimisme. Planningsoptimisme geeft een vals beeld van de gemeentelijke financieringsbehoefte en de gemeentelijke rentelasten. Een te hoge raming van de gemeentelijke rentelasten leidt tot onnodige bezuinigingen. Deze effecten nemen toe naarmate de marktrente stijgt. Planningsoptimisme geeft ook een vals beeld van de ontwikkeling van de financiële kengetallen die worden gebruikt om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. Dit maakt financiële sturing moeilijk. Planningsoptimisme is van alledag en komt bij alle organisaties voor. Er kunnen zich altijd onvoorziene ontwikkelingen voordoen die leiden tot vertraagde uitvoering van geplande activiteiten. Het volledig uitbannen van planningsoptimisme moet dan ook als een illusie worden beschouwd, maar de mate van planningsoptimisme kan wel worden beperkt. De komende maanden worden maatregelen getroffen, die de mate van planningsoptimisme structureel moet terugdringen. Dit hoeft niet te leiden tot een lager investeringsvolume.

76	Volt	Algemene Middelen	Wanneer zal er meer duidelijkheid komen over het gemeentefonds waarvoor het Rijk na 2026 een nieuwe en onvoldoende methode gaat hanteren?	In de in mei verschenen Voorjaarsnota van het Rijk is het ingaan van de nieuwe systematiek in 2026 aangekondigd. Een exactere uitwerking met een indicatie van de financiële gevolgen volgt in de meicirculaire.
77	Volt	Belastingen	Waarom werden er 16% meer betalingsregelingen aangevraagd in 2023 ten opzichte van 2022?	Het treffen van een betalingsregeling kan uitkomst bieden wanneer een aanslag niet in één keer betaald kan worden. Wij registreren niet waarom belastingplichtige niet in één keer kan betalen. Economische ontwikkelingen in de maatschappij hebben ongetwijfeld invloed op een stijging of daling van het aantal aangevraagde betalingsregelingen.
78	Volt	Belastingen	Worden de betalingsregelingen die nog niet zijn afgelopen meegenomen in de baten van 2023 of van 2024?	Wanneer een belastingaanslag is opgelegd, wordt dit opgenomen in de realisatie. Als aan het eind van het kalenderjaar de aanslag nog niet betaald is, schatten we het risico in of de aanslag later in de tijd wel betaald gaat worden. Op basis hiervan treffen we een voorziening voor de dubieuze debiteuren. Op het moment dat de aanslag later niet betaald wordt, boeken we de aanslag af met dekking vanuit de voorziening dubieuze debiteuren. Voor 2023 betekent dit het volgende: Alle verwachte belastingopbrengsten zijn verwerkt in het resultaat van de jaarrekening van 2023. Niettemin zijn de risico's met betrekking tot onbetaalde aanslagen, inclusief die waarvoor nog een betalingsregeling loopt, opgenomen als kosten door een toevoeging aan de voorziening voor dubieuze debiteuren in 2023.

79	Volt	Belastingen	Waarom is er een negatief bedrag voor de voorziening dubieuze debiteuren? Waar komt dit bedrag vandaan?	Jaarlijks nemen we een bedrag van 5,2 mln euro aan kosten op in de voorziening dubieuze debiteuren, dat is de begrote dotatie. Dat is als het ware het risico dat belastingplichtigen openstaande aanslagen niet betalen. Dit bedrag komt tot stand door diverse analyses die we verrichten. Hierbij kijken we onder meer naar het aantal openstaande vorderingen, de hoogte en de ouderdom daarvan. Als tijdens het jaar blijkt dat deze begrote dotatie onvoldoende is om de op dat moment bestaande risico's (lees: de openstaande vorderingen) te dekken, of andersom, wordt de dotatie aangepast. Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 werd vastgesteld dat de begrote dotatie te laag was. Als gevolg hiervan is een extra bedrag van 2,1 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening om het risico van onbetaalde belastingaanslagen te dekken. Het bedrag is negatief omdat het kosten betreft.
80	Volt	Dienstverlening	Worden doorgeschoven acties naar 2024 van wijk aan zet uiteindelijk meegerekend voor de mijlpaal van 2023?	Ja, want bij de bepaling van het percentage worden alle groene (zijn gerealiseerde) acties afgezet tegen het totaal aantal acties (kleuren groen, oranje (zijn doorlopende/doorgeschoven) en rood (zijn niet/onvoldoende gerealiseerd)).
81	Volt	Dienstverlening	Wanneer was het budget van 4,2 mln voor bewoners initiatieven op in 2023?	Het beschikbare budget voor bewonersiniatieven in 2023 was € 4,5 miljoen en daarvan is € 4,2 miljoen besteed. Dit betekent in 2023 een onderbesteding van afgerond € 0,3 miljoen.
82	Volt	Dienstverlening	Waarom zijn er voor “Menselijk Maat” en “Citylab” negatieve financiële afwijkingen?	Er zijn bij zowel Menselijke Maat als Citylab lagere onttrekkingen aan de bestemmingsreserves gedaan dan waarmee rekening was gehouden in de begroting. Bij Menselijke Maat is de reden dat er vanwege vertraging in het opstarten van een aantal projecten ter verbetering van de menselijke maat minder is uitgegeven en daarmee ook een lagere onttrekking aan de reserve nodig was. Bij Citylab gaat het om het abusievelijk niet verwerken van de onttrekking aan de bestemmingsreserve.

83	Volt	Veilig	Wat zijn "diverse afwijkingen" waar een financiële tegenvaller van -776000 eu te zien is in de begroting?	Directie Veiligheid heeft bij de Voorjaarsretraite 2023 in het kader van de 3%-opgave een taakstelling van 1mln per jaarschijf op de materiële budgetten ingeboekt. Per abuis is voor 2023 ook 1mln taakstelling opgevoerd, terwijl dit niet de bedoeling was. Dit was niet meer te corrigeren in het proces en is derhalve als taakstelling blijven staan. De directie Veiligheid heeft in 2023 dus 224.000 euro bijgedragen aan de taakstelling.
84	Volt	Veilig	Is de financiële negatieve afwijking voor de huldiging van Feyenoord gebaseerd op het uitgangspunt dat er geen huldiging zou plaatsvinden? Op welk scenario was dit gebaseerd in de begroting en waar komt de afwijking vandaan?	Dat is juist, we hebben een huldiging van Feyenoord (tot op heden) nooit begroot. De negatieve financiële afwijking is dus inderdaad gebaseerd op het feit dat er geen huldiging zou plaatsvinden.
85	LR	Armoede en Schulden	Er is een voordeel ontstaan door vertraging in de uitvoering van het nieuwe beleidsplan Samenleven. Vanwege de inhaalslag die de komende jaren wordt verwacht zal een bestemmingsvoorstel worden ingediend. Op welke domeinen van het beleidsplan moet een 'inhaalslag' worden gemaakt?	Door het later in het jaar vaststellen van het actieplan hebben de middelen geen bestemming gevonden in 2023. Bij de jaarrekening 2023 is een bestemmingsvoorstel gedaan ten behoeve van de lasten die gemaakt worden op aanbestedingen op de thema's onderwijs, werk, wonen. Een deel van de middelen wordt ingezet voor de uitvoering van het subsidiekader. Op alle onderdelen van het actieplan wordt intensief en actief ingezet.

86	LR	Dienstverlening	Bestemmingsreserve Menselijke Maat: door krapte is het niet gelukt om alle middelen uit te geven. Hierdoor schuiven een aantal projecten op. Welke projecten zijn dit? En heeft men hier nu wel personeel voor gevonden? En in hoeverre zijn dit functies die binnen onze 'bijstandsvolume' op kunnen lossen? Daarnaast: in hoeverre is er sprake van planoptimisme en houden we niet onnodig geld vast?	Er zijn minder middelen dan vooraf begroot uitgegeven aan de volgende projecten: • Briefadres BRP • Vliegende brigade • Redesign proces Intake • Hulp bij eerste betaling/betalingsregeling • Verbeteren first time fix Voor de laatste drie projecten geldt dat hierop in 2024 ook nog inzet (van personeel) plaatsvindt. Voor vliegende brigade geldt dat acties zijn stopgezet, omdat alle aandacht vanuit de publiekslocaties uitgaat naar het verminderen van de reisdocumentenpiek. Bij First Time Fix waren minder uren projectleiding nodig dan vooraf ingeschat. Bij redesign Intake ging het om gespecialiseerde procesdeskundigen die niet beschikbaar waren of extern gevonden konden worden. Het gaat hier niet om functies die binnen het bijstandsvolume op te lossen zouden zijn omdat het veelal gaat om specialistische functies. Er is gedeeltelijk sprake van planoptimisme. De bestemmingsreserve menselijke maat is gevormd vanuit niet bestede POK-middelen bedoeld ter verbetering van de menselijke maat. De reserve is nagenoeg uitgeput in 2024 na toekenning van middelen aan projecten in 2024, dus er wordt niet onnodig geld vastgehouden.
87	LR	Bedrijfsvoering	Het valt ons op dat enorm veel middelen niet zijn uitgegeven wegens 'krapte op de arbeidsmarkt' of vanwege het niet kunnen vinden van personeel. De projecten of beleid eromheen zijn wel begroot. Hoeveel geld van de totale gemeentelijke begroting is nu niet uitgegeven vanwege het niet kunnen vinden van personeel (intern of extern)? En valt dit uit te splitsen per programma?	De hiervoor benodigde gegevens worden niet vastgelegd. De vraag is derhalve niet te beantwoorden.
88	LR	Energietransitie	Energietransitie: flink lagere uitgaven dan begroot. Wat is de impact van het vertragen van landelijke wetgeving zoals warmtenetten en hoe is dit in de begroting opgenomen?	Met name de inhoud van landelijke wetgeving (het voornemen van een meer publieke marktordening) zorgt voor vertraging van projecten rondom aardgasvrij omdat dit tot investeringsstoppen van warmtebedrijven heeft geleid. De vertraging van landelijke wetgeving zorgt voor vertraging van projecten rondom Walstroom. Begrote programma's zoals NPRZ en o.a bestemmingsreserve RIM zijn hierdoor niet (volledig) onttrokken. (NOG CHECK DOOR MT)

89	LR	Veilig	Op Veilig is 838.000 euro minder uitgegeven aan personeel, mede vanwege de organisatieopgave. Waar in de organisatie is dit gevallen en hoe groot is dit aandeel en om hoeveel FTE gaat dit?	Uitgedrukt in FTE gaat het om ongeveer 8 FTE, 3,2% ten opzichte van de totale formatie van 246,5 FTE van de directie Veiligheid.
90	LR	Bedrijfsvoering	Is het mogelijk om een uitsplitsing te krijgen van de ontwikkeling van de organisatie sinds 2014 tot en met 2023 in FTE, met daarbij uiteengezet: de totale omvang, algemeen, beleid, leidinggevenden, ondersteuning, programmamanagement, publieksfunctie, raadondersteuning, Toezicht & Handhaving, Uitvoering en overheid? En kan dit ook weergegeven worden in percentage ten opzichte van geheel?	De gestelde vraag borduurt verder op de vraag die in de coalitieonderhandelingen is gesteld (0415 Ontwikkeling organisatie). In de bijlage is een beschrijving opgenomen van de functie families. Op de volgende pagina opgenomen zijn per jaar: - de omvang van de organisatie in fte's - de omvang per functiefamilie in percentage van de omvang van de organisatie - het percentage overhead Definitie: Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze definitie is landelijk voorgeschreven. Alle gemeenten hanteren deze definitie bij het opstellen van hun begroting en jaarstukken. In de personeelsadministratie is per functiecode is bepaald of het een overheadfunctie of primair proces betreft. Cluster Bestuurs- en concernondersteuning is geheel als overhead beschouwd (exclusief Directie Veiligheid). Door het toerekenen van heel BCO aan overhead ontstaat er een iets vertekend beeld. Dit is namelijk exclusief de doorbelastingen aan clusters ten behoeve van het primaire proces. - Peildatums 31 december van ieder jaar waarbij uit is gegaan van het aantal fte zoals verantwoord in de jaarstukken van het betreffende jaar. - De verantwoording van de bezetting in de paragraaf bedrijfsvoering kent in 2021 een trendbreuk. Er wordt vanaf dat moment enkel nog verantwoord over de ambtelijke concernadministratie en niet langer over Griffie, Gemeentelijke Ombudsman en Rekenkamer. LET OP: De percentages functiefamilie tellen op tot 100%, de kolom overhead is het percentage van de overhead als onderdeel van het totaal van de omvang van de organisatie.

91	GL	Voortgang	Bij het financiële beeld wordt alleen vergelijking met de bijgestelde begroting. Dit geeft een vertekend beeld van de door de raad geaccordeerde inzet van middelen. Graag in één duidelijk overzicht de afwijkingen per programma van de initiële begroting 2023 én de bijgestelde begroting 2023 met de jaarrekening 2023.	Zie bijlage.
92	GL	Voortgang	De voorlopige jaarrekening kent een negatief rekeningresultaat. Bij de begroting voor 2024 verwachtte het college een structureel positief exploitatiesaldo. Wat gaat het college doen om dit alsnog te bereiken?	Dit betreft een vraag met een politiek karakter. U kunt deze vraag tijdens de raadscommissie (bij de behandeling van de Jaarstukken 2023) aan de wethouder stellen.
93	GL	Beheer van de stad	LED-transitie: Hier wordt benoemd dat dit project loopt tot 2025, dat er momenteel 66.000 van de 90.000 armaturen zijn vervangen en in 2023 7.000. Wat gaat het college doen om ervoor te zorgen dat het project tijdig kan worden afgerond?	De actuele stand (mei 2024) is dat er op dit moment ca 80.000 armaturen van de ca 90.000 zijn vervangen en de rest van de armaturen zullen de komende anderhalf jaar vervangen gaan worden. Dit betreft met name de speciale armaturen zoals oud Rotterdam als de hangverlichting en de (grond) spots, de meeste armaturen op de hoofd en verzamelwegen zijn, op een aantal restpunten na, vervangen. De verwachting is dat we dit jaar ca 4000 armaturen gaan vervangen en de overige ca 6000 armaturen in 2025.
94	GL	Beheer van de stad	Financiële afwijkingen beheer van de stad. Is de verwachting dat de hogere kosten en extra inzet blijvend nodig zijn, of is de verwachting dat deze op termijn weer zullen afnemen?	Er zijn geen tekenen aan de wand dat de hogere kosten en toegenomen inzet van 2023 dit jaar en komende jaren zullen verminderen. Dit komt door een combinatie van toenemend en intensiever gebruik van de buitenruimte én uitdagende vooropgestelde targets en doelstellingen op vlak van inzameling en reiniging. Bovendien zijn nieuwe ontstane uitdagingen (zoals de lachgascilinderproblematiek) verre van de baan en komen er al nieuwe (zoals de elektrificering van het wagenpark) om de hoek kijken. Voor zover we kunnen overzien, verwachten we deze hogere kosten in 2024 en 2025 in de huidige begroting te kunnen opvangen.
95	GL	Armoede en Schulden	In het beleidskader is aangegeven dat we gaan werken met de mediane schuld, omdat die minder gevoelig is voor uitschieters. De mediane schuld in 2023 was € 19.237 en in 2022 € 19.763 Wat is het gemiddelde schuldbedrag, welke ontwikkeling zien we hier?	Het gemiddelde schuldbedrag in 2023 was €34.439. In 2022 was dit nog €34.568. Er is sprake van een dalende trend. In 2020 was het gemiddelde schuldbedrag nog €41.670.

96	GL	Armoede en Schulden	De realisatie van het aantal gestarte schuldhulptrajecten blijft achter. Zijn er naast de redenen, zoals geformuleerd op pagina 21, andere factoren die bijdragen aan het achterblijven van het aantal gestarte schuldhulptrajecten?	zie antwoord vraag 6 en7 (vragen CDA)
97	GL	Armoede en Schulden	Kan het aantal gestarte trajecten basisvaardigheden worden uitgesplitst in taal, rekenen en digitale vaardigheden?	De trajecten kunnen niet specifiek worden uitgesplitst, het gros betreft echter Taal. In 2023 zijn 680 digitale voortrajecten aangeboden binnen de non-formele educatie. Dit is 15% van het totaal aantal trajecten.
98	GL	Armoede en Schulden	Resultaten van omnibus enquête laten negatieve trend zien, minder acceptatie van diversiteit. Wat is de verklaring voor deze ontwikkeling?	Uitkomsten Omnibus enquête 2022/23 (nieuwste cijfers): - Ervaren discriminatie: 17% in 2022 tov. 18% in 2021 - Acceptatie religieuze diversiteit stijgt van 73% in 2022 naar 75% in 2023 - Acceptatie seksuele diversiteit daalt van 87% in 2022 naar 84% in 2023 - Acceptatie culturele diversiteit blijft constant: 73% Uit deze kleine wijzigingen kunnen geen conclusies getrokken worden. De percentages schommelen over de jaren heen (vanwege foutmarges, beperkt aantal respondenten/lage totaalrespons, etc. is er jaarlijks gewoon een variatie). Immers, het blijft een steekproef. Een daling in 2023 (tov 2022) is daarmee nog geen 'trend' te noemen en dus ook lastig te verklaren. Net als voorgaande jaren, is dus enige voorzichtigheid geboden bij het duiden van de resultaten en het trekken van stellige conclusies.

99	GL	Armoede en Schulden	Gezien er alleen realisatiewaarden worden weergeven binnen de indicatorentabel, en dus geen begrootte waarden. Op welke manier wordt de effectiviteit van de interventies binnen het programma samenleving gemeten?	De aard van Samenlevingsvraagstukken maakt dat het lastig is om objectieve effectmetingen van gemeentelijk beleid te doen. Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen -buiten overheidsinzet om- kunnen namelijk van invloed zijn op de ervaren discriminatie, het aantal meldingen etc. Hoeveel mensen gelijkwaardig en respectvol behandeld worden etc. kun je niet tellen en ook niet in welke mate dat verandert, laat staan in welke mate dat komt door acties van de gemeente. Effect = verandering van gedrag, dit kan jaren duren en zijn er veel meer invloeden in de samenleving dan een interventie door de lokale overheid. Ook de meldingen van discriminatie of ervaringen van discriminatie zeggen niets over de effecten van de inzet. Een goede campagne of goede acties op bewustwording maakt ook dat er een groei kan zijn van meldingen of discriminatie-ervaringen, terwijl het feitelijk de goede kant op gaat. Vorig jaar heeft hoogleraar Peter Scholten daarover nog een toelichting gegeven in commissie WIOSSAN, met uitleg over de discriminatie-index. Het idee dat we dit sluitend kunnen meten en toerekenen aan gemeentebeleid, moeten we loslaten. We moeten bepalen wat de juiste acties zijn, en controleren of we die goed uitvoeren. Wel bepalen we op diverse manieren of interventies bijdragen aan de doelstellingen van het Actieplan Samenleven in een Stad. Zo laten we ons beleid toetsen door KIS/Movisie op effectiviteit. Dit doen zij aan de hand van een checklist van wetenschappelijk bewezen methodieken in het kader van discriminatiebestrijding. De doelstellingen van het Samenleven-beleid staan in de paragraaf “wat willen we bereiken”. o Doel: In Rotterdam is iedereen gelijkwaardig en gaan we respectvol met elkaar om. o Punt 1: We erkennen dat verschillen ertoe doen. o Punt 2: We leren om ook voorbij deze verschillen te kijken en elkaars unieke eigenschappen te waarderen. We geven aandacht aan wat ons verbindt. o Punt 3: Er is geen ruimte voor discriminatie en haat in Rotterdam.

100	GL	Armoede en Schulden	Wat is de reden van de afwijking van -24.614.000 bijdragen rijk en medeoverheden? Welke bijdragen waar wel op was gerekend zijn niet ontvangen, waarom niet? En welke gevolgen heeft dit gehad in de uitvoering van het programma?	Er is ook een correctie geweest op de baten vanuit 2022 vanuit het COA welke is geboekt op een andere verantwoordingscategorie namelijk "overige opbrengsten derden" ad. € 15 mln. Vanuit de SPUK WEB is minder gedeclareerd, deze middelen worden nu geraamd in 2024. Vanuit de SPUK nieuwe wet Inburgering is minder gedeclareerd, de middelen worden nu geraamd in 2024. Dit heeft geen verdere gevolgen voor het programma, de middelen zijn nog beschikbaar ter dekking van de lasten.
101	GL	Bestaande stad	Vastgoed verkopen: Afwijking baten -4.288.000. Welke mitigerende maatrelen zijn genomen aangezien resultaat verkoop jaar na jaar te positief wordt geraamd?	In verband met de toegenomen complexiteit van verkoopdossiers worden verkopen deels naar latere boekjaren doorgeschoven. Dit vereist een aanpassing van de verkoopplanning, die vervolgens in de begroting wordt verwerkt. Bovendien wordt de woningportefeuille nu op 70% begroot in plaats van 100%, om realistischer te plannen en rekening te houden met mogelijke vertragingen en fluctuaties in de markt. In 2022 is de verkoopopgave (opnieuw) geïnventariseerd. Op 20 december 2022 is deze verkoopopgave bestuurlijk vastgesteld in de vorm van een verkooplijst. Deze vaststelling brengt een heldere en concrete verkoopopdracht met zich mee. Vastgoedobjecten kunnen alleen van de verkooplijst worden afgehaald wanneer hier een bestuurlijk besluit aan ten grondslag ligt. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de mutaties in het aantal te verkopen vastgoedobjecten altijd kan worden onderbouwd. Rotterdam blijft zich ontwikkelen waardoor ook de strategie en visie omtrent een gebied/vastgoedobject kan veranderen. Wanneer een vastgoedobject met een verkoopbestemming toch een bijdrage kan leveren aan de gemeentelijke en maatschappelijke doelstellingen, en dus niet verkocht mag worden, dient de initiatiefnemer hier een bestuurlijk besluit voor op te halen. Deze wijzigingen zijn essentieel voor een nauwkeurige en verantwoorde financiële planning, en zorgen ervoor dat de begroting beter aansluit bij de verwachte inkomsten en uitgaven.
102	GL	Eonomische ontwikkeling	Op basis van een aantal grote gebiedsontwikkelingen is de verwachting dat er de komende jaren sprake zal zijn van een forse afname. Kan aangegeven worden om welke grote gebiedsontwikkelingen dit gaat en welke afname verwacht wordt?	Op 26 maart is de raad een overzicht gestuurd met cijfers over geplande ontwikkelingen op bedrijventerreinen, zoals woningbouw en de verwachte effecten daarvan op de beschikbare bedrijfsruimte (24bb001919).

103	GL	Energietransitie	De Bijdragen rijk en medeoverheden was oorspronkelijk begroot op 35.610.000 en is uiteindelijk gerealiseerd op 16.706.000. De belangrijkste oorzaken van afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting zijn al toegelicht. Welk deel van deze niet ontvangen gelden zijn gekoppeld aan projecten (zoals aardgasvrije aanpak) en welk deel is algemene middelen ten behoeve van de energietransitie?	Bijdragen rijks- en medeoverheden zijn begroot voor € 28,5 mln. Er zijn geen algemene middelen begroot onder de post bijdragen en rijksmiddelen. De gelden die nog niet zijn verrekend met het Rijk betreffen o.a. de gelden NPRZ voor aardgasvrije aanpak a € 5,9 mln en de gelden voor energiearmoede a € 4,2 mln. De aardgasvrije projecten hebben vertraging opgelopen door achtereenvolgende investeringsstoppen van warmtebedrijven naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Warmtebedrijf Rotterdam, het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening en de brand bij AVR. Energiearmoede projecten worden volledig gefinancierd van rijksgelden. De wethouders C. Zeegers en N. Mohamed-Hoesein informeren periodiek de Raad over de voortgang van de uitgaven van deze gelden. De verwachting is dat de gelden eind 2025 volledig zijn benut.
104	GL	Energietransitie	Bij de toelichting staat onder Bestemmingsreserve Rotterdamse Investeringsmotor dat de lagere lasten en onttrekking komen door de warmte werkzaamheden die stil hebben gestaan en de omzetting van de subsidie in de lening. Kan aangegeven worden welke bedragen hiermee gemoeid zijn?	Het bedrag voor de aardgasvrije projecten bedraagt € 14,4 mln. De subsidie die in de lening is omgezet betreft subsidie voor Walstroom Wilhelminakade. Dit bedraagt € 6,1 mln.
105	GL	Energietransitie	Ook onder energiearmoede, gebiedsaanpakken en walstroom worden de ontwikkelingen rondom warmte genoemd als reden voor lagere lasten. Kan gedeeld worden wat het totaalbedrag is dat niet uitgegeven is door de ontwikkelingen rondom warmte?	De ontwikkelingen rondom warmte hebben alleen invloed op gebiedsaanpakken aardgasvrije wijken. Het bedrag dat niet uitgegeven is bedraagt € 5,9 mln.

106	GL	Onderwijs	Doel: Vergroten doelgroep bereik. Hoe heeft het bereik van doelgroepkinderen zich ontwikkeld in 2023 ten opzichte van 2022?	
107	GL	Onderwijs	Doel: Aanpak personeelstekort. Hoe heeft het personeelstekort zich ontwikkeld in 2023 ten opzichte van 2022?	Helaas blijkt uit deze rapportage dat Rotterdam in tegenstelling tot vorig jaar een scherpe stijging van het tekort in het primair onderwijs laat zien van 11,8% in oktober 2022 naar 16,5% in 2023. Het tekort in het primair onderwijs Rotterdam ligt hiermee net onder het gemiddelde tekort in de G5 (18%). Nadere informatie is opgenomen in de brief aan de commissie hierover.
108	GL	Onderwijs	Wat zijn de doelen voor de toename van het bereik van de Rotterdampas en de lerarenbeurs?	De Rotterdampas en de Lerarenbeurs zijn vanaf dit jaar ook beschikbaar voor de hele kinderopvang. Over het gebruik van Rotterdampas en Lerarenbeurs wordt einde van het kalenderjaar gerapporteerd. De aanvragen Lerarenbeurs schooljaar 24-25 worden nu beoordeeld.
109	GL		Klimaatadaptieve projecten. Kan er meer toelichten worden gegeven over waarom er in 2023 maar 2 klimaatadaptieve projecten zijn gerealiseerd in plaats van de 5 die waren begroot? Is de verwachting dat dit in 2024 wordt ingehaald?	De realisatie van 5 projecten in 2023 is niet gehaald omdat de projecten later zijn gestart dan gepland. Hierdoor waren de projecten eind 2023 nog niet (geheel) opgeleverd. Ondertussen is nu 1 project gereed, in 1 project moeten de bomen nog worden geplant en het andere project wacht op extra technisch onderzoek. Deze projecten worden in 2024 opgeleverd.
110	GL	Stedelijke ontwikkeling	Flexwoningen worden boven op de percentages sociale woningbouw gerealiseerd. Hoeveel geld is er aan het realiseren van flexwoningen besteed in 2023 en hoeveel woningen zijn gerealiseerd/voorbereid?	Het college werkt aan de realisatie van 2.000 flexwoningen, waarvan u via de voortgangsmonitor flexwoningen periodiek over de stand van zaken wordt geïnformeerd. In 2023 zijn middelen ingezet vanuit B&W middelen voor planvorming, vanuit de reserve stimulering bouwproductie voor onrendabele investeringen in bouw- en woonrijp maken en vanuit subsidies zoals de vliegende brigade van de PZH, maar ook doelgroepen subsidies vanuit de rijksoverheid en bijdrage vanuit de rijks stimulering flex en transformatie woningen. Eventuele exacte bestede bedragen in 2023 kunnen begin volgende week indien gewenst worden nagezonden.

111	GL	Stedelijke ontwikkeling	De segmentering van de planvoorraad, voor sociale- en middensegment woningen, staat daarbij onder druk. Als beheersmaatregel zijn hiervoor nieuwe afspraken met de woningbouwcorporaties gemaakt en worden middelen uit het doorbouwfonds ingezet. Wat zijn deze afspraken precies? Welk aandeel van de middelen uit het doorbouwfonds is naar corporaties gegaan voor het realiseren van sociaal en middeldure huurwoningen en naar welke projecten?	Met de corporaties zijn concrete afspraken gemaakt waar we de komende jare mee aan de slag gaan. In de prestatieafspraken is vastgelegd welke projecten in 2024-2025 starten en aan welke projecten gewerkt wordt met startbouw 2026-2028. Voor de productie na 2028 is concreet benoemd in welke grote gebiedsontwikkelingen locaties voor corporaties worden aangewezen. We hebben daarbij ingezet op een planvoorraad met voldoende overmaat, uitgaande van een realisatiegraad van 50%. (Bijna dubbele planvoorraad als onze doelstellingen, net zoals in de andere gebieden). Ook voor middencategorie woningen die door de corporaties worden gebouwd, ca 1/5 van de totale corporatieproductie, zijn de locaties aangewezen. Daarnaast is een nieuwe escalatieladder vastgesteld tussen de gemeente en de corporaties om bij stagnaties sneller tot besluiten te komen. Wordt gestart met een DO Woningbouwcorporatie productie, en is een gezamenlijke voortgangsmonitor opgesteld, die periodiek tussen de gemeente en de corporaties wordt besproken. Vanuit het doorbouwfonds is via de SBR regeling op dit moment 3.655.000 euro aan projecten toegekend, hiervan 49,7% op dit moment toegekend aan projecten van de corporaties., dit betreft de realisatie van middencategorie woningen door de corporaties. De bedragen per project worden, mede op verzoek van de externe partijen niet bekend gemaakt. Naast de bijdragen die reeds zijn toegekend aan corporaties voor de SBR-regeling zijn er ook bij de andere onderdelen van het Doorbouwfonds reserveringen voor projecten van de corporatie opgenomen. Het gaat dan om bijdragen voor Woonzorgcomplexen, flexwoningen, bijdrage aan onrendabele toppen van sociale huur en meer middenhuur.
112	GL	Stedelijke ontwikkeling	Afwijking saldo: Erfpacht: -1.591.00, Grondexploitaties: -22.496.000, Parkeerexploitatie: -3.827.000. Graag een meer uitgebreide toelichting op deze hoge tegenvallers, waarom waren deze niet voorzienbaar en welke mitigerende maatregelen zijn genomen?	De lagere erfpachtbaten hangen samen met lagere conversiebaten en lagere ontheffingsvergoedingen. Deze baten zijn het gevolg van een lagere vraag om erfpacht af te kopen of om gebruiksrechten op lopende erfpachtcontracten te wijzigen (waartegenover een ontheffingsvergoeding staat). Dit is niet altijd goed in te schatten, en kan ook afhankelijk zijn van enkele individuele gevallen, waarbij de verwachte baat de jaargrens kan overgnaan en hiermee in een volgend begrotingsjaar komt te te vallen.

113	GL	Werk en Inkomen	Op 31 december 2023 hebben 1.404 Rotterdammers een LKS-baan. Het aantal Rotterdammers aan het werk met LKS is toegenomen, maar de toename is minder dan waarop was ingezet voor 2023. Heeft het college een beeld van de oorzaak van het tegenvallende aantal Rotterdammers dat aan het werk is met LKS, wat is de oorzaak hiervan?	In de eindejaasrbrief is aangegeven dat vanwege de vele onzekerheden het in de lijn der verwachting lag dat het negatieve resultaat nog substantieel zal oplopen. Deze onzekerheden hebben betrekking op ontwikkelingen op de bouw- en woningmarkt, zoals de stijging van de hypotheekrente, de hoge bouwkosten, de voorzichtigheid van de investeerders en de daling van de woningprijzen. Dit heeft tot gevolg dat bouwgronden minder snel worden uitgegeven en dat uitgifteprijzen onder druk staan. Er wordt \nagegaan welke optimalisatiemaatregelen per grondexploitatie mogelijk zijn danwel verder onderzocht moeten worden. Dit is in continu proces dat in 2024 en verder zal doorlopen. Hier geldt dat je niet aan kwaliteit wil inboekten omdat op dit moment sprake is van een tegenvallende conjunctuur. Dit kan over enkele jaren weer veranderen. Indien sprake is van een programmawijziging of wijziging van uitgangspunten waarvoor bestuurlijke besluitvorming nodig is, dan zullen wij volgens de bestaande afspraken hiervoor besluitvorming bij uw raad vragen.
114	GL	Werk en Inkomen	Wanneer ontvangen wij het gerealiseerde percentage rechtmatige verstrekkingen?	Het percentage rechtmatige verstrekkingen voor het jaar 2023 wordt in de Voorjaarsnota 2024/1e herziening 2024 en de eerste tertaalmonitor 2024 opgenomen (publicatie begin/medio juni 2024). De externe controle door Financial Audit heeft inmiddels plaatsgevonden. Uitkomst is dat 99,96% van de uitgaven aan bijstandsuitkeringen in 2023 als rechtmatig is beoordeeld (norm is > 97%).
115	GL	Werk en Inkomen	Wat is de oorzaak van de Afwijking reserves -100.000 in het kader van de Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers?	Het gaat hier om de uitvoeringskosten voor de afhandeling van de Tozo-regeling. Deze kosten zijn circa € 100K lager dan begroot (realisatie in 2023 is uitgekomen € 1,3 mln). Hierdoor is vanuit de reserve 'Doorlopende werkzaamheden Tozo' € 100K minder onttrokken. Op pagina 214 (onderdeel 'reserves') van de website is meer informatie te vinden over deze reserve.

116	GL	Zorg	In het 3de kwartaal van 2023 is gestart met een Rotterdamse verdeeltafel met als doel een betere verdeling van de wachtlijst en meer grip op nieuwe instroom. Waarom is er niet eerder gestart met deze interventie? Hoe komt het dat zowel de uitgaven zo zeer zijn gestegen en tegelijkertijd sprake is van groeiende wachtlijsten en tekort aan geleverde zorg? Graag onderbouwing.	In Rotterdam zijn we hiermee gestart omdat we gedurende het jaar een stijging zagen van de wachttijden in opdracht E (ambulante specialistische jeugdhulp), de instroom en uitgaven in opdracht E niet afnamen en we lokaal te maken hadden met te weinig instroom (uitnutting contracten). Dit heeft uiteindelijk geleid tot een Rotterdamse verdeeltafel waarbij zowel lokale als regionale aanbieders bij elkaar kwamen met als doel een betere verdeling van de wachtlijst en meer grip op nieuwe instroom. De verschuiving van E naar lokaal is vorig jaar onvoldoende gelukt, waardoor er nog te veel beroep is gedaan op de ambulante specialistische jeugdhulp. Verwijzers/huisartsen verwezen nog te vaak of snel naar opdracht E, omdat ze vaak onvoldoende bekend waren met ons lokale aanbod. De knooppunten moeten als centraal instroompunt zorgen voor betere screening, matching en wachtlijstbeheersing
117	GL	Zorg	Bestuurlijke Opdracht Zorg: Na deze eerste aanpassingen van de gemeente zijn op dringend verzoek van de zorg- en welzijnsaanbieders gesprekken gestart om gezamenlijk tot maatregelen te komen. De raad heeft in 2022 de opdracht gegeven om in gesprek te gaan met zorgaanbieders over te treffen maatregelen. Wat heeft ertoe geleid dat dit volgens zorgaanbieders niet afdoende gebeurd is? Graag een toelichting, ook op de effecten van de genomen maatregelen in de BOZ.	Op 9 februari 2023 is een bijeenkomst geweest voor Rotterdamse zorg- en welzijnsaanbieders om de BOZ en eerste set maatregelen toe te lichten. Tijdens deze bijeenkomst werd de opgave die wij zien als college en de urgentie ervan bevestigd. Er kwam een groot draagvlak naar voren om samen op te trekken om de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning terug te dringen. Om samen oplossingen te bedenken en innovaties in te zetten die nodig zijn om de zorg anders te organiseren. Wij waren verheugd met dit commitment en deze betrokkenheid. Vervolgens hebben wij aan zorgaanbieders gevraagd om binnen hun eigen sector de voorstellen op te halen die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van het stelsel van Wmo en Jeugdhulp. Hiervoor hebben zij een viertal gesprekstafels georganiseerd, in samenwerking met de gemeente, voor verschillende doelgroepen: GGZ, lichamelijk en verstandelijk beperkten, ouderen en jeugd. Zij hebben ook zorggedragen voor een goede vertegenwoordiging van zorgaanbieders om deel te nemen aan deze tafels. Bij elke tafel was Win010 gevraagd om het welzijnsveld te vertegenwoordigen. De nieuwe maatregelen (24bb002787, 25 april 2024) zijn hiervan het resultaat.

118	GL	Zorg	Er is een uitvoeringsplan opgesteld om in samenhang de bestaanszekerheid op bovengenoemde aspecten te verbeteren met als doel de zorgvraag te dempen. Wat houdt deze pilot in en op basis van welke criteria is gekozen voor de wijken Schiebroek en Bloemhof?	Een uitgebreide toelichting over de pilot bestaanszekerheid kunt u vinden in het plan "Passende zorg voor Heel de Stad" (24bb002791, 25 april 2024). In 2024 voeren we de pilots wijkgericht uit in twee wijken, Bloemhof en Schiebroek. De keuze om de pilots wijkgericht aan te pakken heeft te maken met het feit dat iedere wijk anders is en er andere partijen in actief zijn. We richten ons daarom op een aanpak per wijk. Deze aanpak per wijk sluit nauw aan bij de specifieke kansen en mogelijkheden van elke wijk en waar de behoefte ligt. De aanpak bouwt ook voort op bestaande en lopende initiatieven. Voor beide wijken worden de initiatieven per inhoudelijk spoor (samenredzaamheid, wonen, werk/dagbesteding en financiële zekerheid) in beeld gebracht. Dit is de uitgangspositie per wijk. Daarbij hoort ook de inventarisatie welke netwerken op deze sporen in de wijk actief zijn. Rondom de drie inhoudelijke sporen wordt een netwerk geformeerd. Idealiter is er in de wijk al een breed netwerk actief met gemeentelijke professionals (Vraagwijzer, wijkteam, Wmo, WenI, Grip op geldzaken, enzovoorts) waaraan enkele betrokkenen kunnen worden toegevoegd. Denk aan woningcorporatie, huisarts, welzijn, vertegenwoordiging sociaalondernemers, vrijwilligers-/bewonersorganisatie, enzovoorts. Dit netwerk vormt het klankbord voor de doorbraken en interventies op de drie inhoudelijke sporen. Daarnaast benutten we de kennis van professionals in de wijk om bewoners met verwachte (hoge) zorgkosten en waar bredere bestaanszekerheidsissues spelen, in beeld te krijgen. Soms zijn Rotterdammers al in beeld bij zorg. Maar het kan ook gaan om Rotterdammers die nog niet in beeld zijn, bijvoorbeeld bankslapers, waarbij de verwachting is dat zij te maken krijgen met een stapeling van problemen als zij geen hulp krijgen. Deze casuïstiek wordt besproken aan een casuïstiektafel. De deelnemende partijen aan deze tafel bekijken welke doorbraak of interventie voor deze persoon passend zou zijn, anders dan zorg. Loopt de casuïstiektafel vast, dan wordt geschakeld naar het eerdergenoemde netwerk als klankbord om te kijken welke doorbraak nodig is en in de casus kan werken. Het kan ook zijn dat de interventie die nodig is, buiten het bereik/de bevoegdheid van de betrokken partijen ligt. Dan bestaat de mogelijkheid om op te schalen dan wel te escaleren. Gedurende het jaar wordt er in en vanuit de wijken ingezet op het bouwen van een netwerk, andere manier van (samen)werken in de wijk en het uitbreiden van interventies. En zo meer handelingsperspectief voor de professional in de wijk en brede doorbraken te creëren. Op al deze onderdelen kan in ieder geval kwalitatief gemonitord worden wat deze pilot daaraan heeft bijgedragen. Verder worden er zoveel mogelijk kwantitatieve indicatoren benoemd die inzicht geven in een andere manier van werken, bijvoorbeeld het aantal verwijzingen naar voorliggend veld. Belangrijke selectiecriteria voor de wijken zijn: • Een wijk

				waar bestaanszekerheid onder druk staan. • Een wijk met verhoogde kans op (toekomstige) zorgconsumptie. • Steun van wijkpartners (wijkmanager, stadsmarinier, bewonersorganisaties, welzijns- en zorgpartijen) voor betrokkenheid bij het programma. Uit de verkenning is gebleken dat in beide wijken de zorgconsumptie hoog is, de bestaanszekerheid onder druk staat (zie ook het wijkprofiel) en dat er bij zowel formele als informele partijen enthousiasme is om met het vraagstuk Bestaanszekerheid aan de slag te gaan. Er is bewust gekozen voor een mix van enerzijds een wijk met goede voorzieningen en (voor een deel van de wijk) sterke sociale netwerken (Schiebroek) en een wijk die extra ondersteuning nodig heeft (Bloemhof).

119	GL	Zorg	Desondanks blijft het Programma Zorg, welzijn en wijkteams waar de BOZ onder valt, over geheel 2023 binnen budget. Bij de financiële afwijkingen op deze pagina zien we tegelijkertijd dat de financiële afwijking ten opzichte van de bijgestelde begroting 35.416.000 is. Kunt u dit nader uitleggen en de onderbestedingen duidelijk verklaren?	Aanvankelijk was het de verwachting dat het programma ZWW in 2023 met een positief saldo zou gaan afsluiten. Doordat op aangeven van de accountant de overschrijding op de bijgestelde begroting 2023 en voorlopige rekening 2023 van de GRJR 4 mln in de gemeentelijke begroting 2023 moest worden verwerkt (en niet zoals in eerdere jaren in het eerstvolgende boekjaar) is het saldo van het programma ZWW in 2023 uiteindelijk op € 35,4 mln negatief uitgekomen. Abusievelijk is het effect van deze financiële wijziging niet in de tekst over de BOZ op pagina 167 doorgevoerd.
120	GL	Zorg	Wat zijn de redenen voor het niet halen van de gestelde mijlpaal van 3 woon(zorg)concepten in 2023?	De collegetarget bestaat uit twee onderdelen: de uitbreiding van het aantal Thuisplusflats en de bouw van nieuwe woon(zorg)concepten. In 2022 is gestart met de nieuwbouw van Simeon en Anna (Feijenoord) en in 2023 met de bouw van Odeon (Centrum). In 2023 is daarnaast gestart met het optoppen van de Klapwiek (Prins Alexander). De werkzaamheden rond het optoppen van de Klapwiek vinden in eerste instantie in de fabriek plaats en daarmee kan dit nieuwbouwproject nog niet meegeteld worden (telling voor de definitie van het collegetarget is vanaf eerste handeling op locatie). De start bouw op locatie van De Klapwiek is naar verwachting in de loop van 2024 Q2. De mijlpaal van 2023 om 3 nieuwbouwcomplexen te starten, is daarmee niet gehaald.
121	GL	Welzijn	Voor 2023 was een budget Couleur Locale beschikbaar van €3.2 mln. Daarvan is €2.6 mln verleend. Waardoor is die andere €0.6 mln niet uitgegeven aan Couleur locale?	De regeling CL is in 2023 al vereenvoudigd, maar nog niet uitgenut. Kleinere organisaties maakten in 2023 ook gebruik van Lokaal Budget, dat wordt beheerd door de welzijnsorganisaties.

122	GL	Zorg	Hoeveel kosten zijn er bespaard in 2023 door de bestuursopdracht zorg? Kan dit bedrag worden uitgesplitst per aanpassing?	Het is lastig, zo niet onmogelijk, om een 1-op-1 relatie te leggen tussen het invullen van de BOZ- maatregelenreeks en de realisatiecijfers in de jaarrekening. De maatregelenreeks is verwerkt in de begroting: de beschikbare begrotingsbedragen zijn neerwaarts bijgesteld. In de begroting is dus al uitgegaan van een daling van de groei. Dit in combinatie met een begroting die sinds de start van de BOZ op verschillende momenten en veelvuldig is aangepast (positief en negatief), maakt het bepalen van de realisatie van de maatregelen extra lastig. Daarnaast zijn er veel externe en interne factoren die het gebruik van zorg en zorguitgaven beïnvloeden. Het is dus onmogelijk om precies te bepalen welke effecten de BOZ precies heeft op de zorguitgaven. Er zijn wel indicatoren die ons helpen om te bepalen of we op de goede weg zijn. Ten eerste het dashboard dat een weergave geeft van de effecten van maatregelen. Deze effecten worden kwantitatief (in aantallen en geld) weergegeven. Echter, het dashboard is niet volledig: niet alle effecten kunnen gekwantificeerd worden of uit de systemen gehaald worden. Per brief (23bb005862, 14 september 2023) is de raad geïnformeerd over de stand van het dashboard. Bij het afdoeningsvoorstel (24bb002787, 25 april 2024) wordt voorgesteld om het dashboard op te nemen als bijlage van de raadsmonitor welzijn, zorg en jeugdhulp, die elke vier maanden aan de raad wordt aangeboden. Een tweede indicator is of we wel of niet binnen de vastgestelde begroting blijven. Zoals hiervoor al is aangegeven, is de BOZ-maatregelenreeks al verwerkt in de begroting: de beschikbare begrotingsbedragen zijn al naar beneden gesteld. Als we dus binnen begroting blijven, realiseren we niet de oorspronkelijk geprognotiseerde groei en lijken de maatregelen het gewenste effect te hebben. De jaarrekening 2023 laat voor het programma ZWW een tekort zien, maar dit komt hoofdzakelijk omdat de negatieve afrekening met de GRJR over het jaar 2023 van bijna € 43 mln ten laste van 2023 moest worden gebracht (op aangeven van de accountant), terwijl dit voorheen ten laste kwam van het eerstvolgende jaar. Zonder deze "systeemverandering" zou het totaal van het begrotingsprogramma een positieve afwijking van het begrotingssaldo van circa € 7 mln laten zien.

123	GL	Zorg	Voor de zomer 2023 is een subsidieregeling opengesteld, waarmee de komende jaren ruim 2 miljoen euro beschikbaar gesteld wordt om voor de komst van nieuwe zorg- en wijkrestaurants te ondersteunen en voor het stimuleren van om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. In 2023 zijn de eerste 9 subsidies verstrekt. Hoeveel van de beschikbare €2 mln is hierbij reeds verstrekt?	In 2023 is zo'n 380.000 euro verstrekt.
124	GL	Zorg	Bij de doorverwijzing naar voorzieningen gaat het om verwijzingen naar wijkteam, wijknetwerk, VraagWijzer of welzijnsaanbod. De cijfers over 2023 worden begin februari verwacht. Kunnen deze cijfers worden gedeeld?	Op dit moment zijn deze cijfers nog steeds niet beschikbaar, omdat nog niet alle aanbieders hun verantwoording hebben aangeleverd. De cijfers zullen in het eerstvolgende P&C-product worden opgenomen.
125	GL	Zorg	Waardoor blijft het aantal toewijzingen van het predicaat Dementievriendelijk achter? Wat zien hierbij de knelpunten?	In 2023 heeft tot nu toe één organisatie het predicaat dementievriendelijk ontvangen van Alzheimer Nederland: woningbouwcorporatie Havensteder. Meerdere welzijnsorganisaties en ook woningbouwcorporatie SOR willen hun organisatie dementievriendelijk maken en het predicaat krijgen. Alzheimer Nederland heeft haar werkwijze geactualiseerd, maar het verkrijgen van het predicaat kost tijd, zowel van de betrokken organisaties als van Alzheimer NL. De regionale afdeling Rotterdam heeft wegens onvoorziene omstandigheden ook even niet op volledige sterkte kunnen draaien. We proberen zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen over wat er per organisatie precies gedaan moet worden en kan, om het predicaat te kunnen krijgen. De gemeente faciliteert hierbij en is ook in gesprek met Sportsupport en het Sportbedrijf om de sportsector in Rotterdam enthousiast te maken om in 2024 het predicaat dementievriendelijk aan te vragen.
126	GL	Zorg	Wat is het aantal cliënten met een maatwerkvoorziening/arrangement WMO (BBV indicator) gerealiseerd in 2023?	Van alle inwoners van de gemeente Rotterdam maakten er ruim 55.000 afgelopen jaar gebruik van maatwerk op basis van de WMO.

127	GL	Zorg	Het aantal jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar is in 1 jaar tijd afgenomen van 8,8% naar 8,1%. Toch is er binnen de jeugdhulp sprake van een kostenstijging. Hoe valt dit te verklaren?	De afgelopen jaren zien we dat jeugdigen steeds intensievere en langere specialistische jeugdhulp nodig hebben. De afbouw van de gesloten jeugdhulp, meer inzet van onderaanemers (door complexere casuïstiek), lange wachtlijsten bij de Wlz en het gebrek aan passend onderwijs zorgen voor hogere uitgaven bij de specialistische jeugdhulp.
128	GL	Zorg	Zoals eerder aangegeven zijn er in het tweede en derde kwartaal problemen ontstaan rondom het informatiemanagement als gevolg van de migratie. Er is gewerkt aan het herstel hiervan. Wat zijn nu nog de uitdagingen binnen Sorga?	Op dit moment werken alle applicaties in de zorgketen naar behoren. Als gevolg van de vervanging van Socrates door Sorga was lange tijd niet alle informatie beschikbaar. De informatie is gefaseerd weer beschikbaar gekomen. Nu werken we aan verdere verbeteringen waaronder de betrouwbaarheid van de data die van invloed kan zijn op de cijfers. Ook ontwikkelen we Dashboards voor de verschillende vakafdelingen zodat informatie sneller beschikbaar is. En is de draad weer opgepakt van de doorontwikkeling van het prognosemodel en de raadsmonitor. Daarnaast wordt er werk gemaakt van de automatisering van het proces ten behoeve van FA/jaarrekening controle. Op dit moment is het applicatielandschap dus stabiel. De komende jaren komen er echter veel veranderingen op ons af die in van invloed kunnen zijn op de stabiliteit van de informatievoorziening (onder meer de noodzakelijke vervanging van applicaties in de keten en verdere digitalisering als gevolg van bijvoorbeeld het Integraal Zorgakkoord). Daarnaast zijn achterstanden in de keten en onzorgvuldige registratie een risico voor goede kwalitatieve informatievoorziening. Er wordt gewerkt aan een strategisch plan om deze risico's te mitigeren.
129	GL	Zorg	Jeugdhulp (€70, mln nadelig) Dit is een enorm grote afwijking in de jaarrekening door hogere lasten van de GRJR over 2022/2023. Waarom is dit pas na twee jaar inzichtelijk?	De voortgang wordt jaarlijks op verschillende momenten gemonitord door de Uitvoeringsorganisatie en via Bestuursrapportages gedeeld met gemeenten. Deze Bestuursrapportages worden ook 2x per jaar (4- en 7-maands) met de raad gedeeld, daarnaast wordt ook jaarlijks de jaarrekening gedeeld met de raad. Bij de Tweede Bestuursrapportage GRJR (2023) werd bekend dat er een forse overschrijding van de regionale zorgkosten zou ontstaan. Vanaf dat moment is er direct gestart met het opstellen van een pakket aan maatregelen en het organiseren van een regionale bestuursopdracht (RBOK) om de uitgaven om te buigen. Daarnaast zijn er ook in de BOZ maatregelen opgenomen die de regionale inzet beïnvloeden.

130	GL	Zorg	Wmo (€22,9 mln voordelig) door lagere productie van Wmo-trajecten. Graag een toelichten over wat dit heeft betekend voor zorg aan Rotterdammers en een overzicht van ontwikkeling van de wachtlijst Wmo-trajecten van de afgelopen 5 jaar.	De lagere productie heeft geen gevolgen gehad voor de zorg voor Rotterdammers. Zie vraag 41 voor de achtergrond bij de lagere productie t.o.v. de begroting. De ontwikkeling van de wachtlijst Wmo-trajecten is terug te vinden in de raadsmonitor. De raadsmonitor Wmo en jeugdhulp geeft telkens overzichten van de wachttijden. Deze zijn er voor zover de raadsmonitor bestaat. Zie: • Raadsmonitor 2018, paragraaf 6.2.4 • Raadsmonitor 2019, paragraaf 6.6 • Raadsmonitor 2020, paragraaf 6.6 • Raadsmonitor 2021, paragraaf • Raadsmonitor 2022, paragraaf 5.3
131	GL	Zorg	Het overzicht baten en lasten van het programma Zorg, welzijn en wijkteams laat onder 'overige verrekeningen een tegenvaller van 14.880.000 zien. Zou deze kunnen worden post kunnen worden uitgesplitst? Welke verrekeningen hebben een dusdanig negatief effect?	Alle interne verrekeningen zijn interne opdrachten van het ene cluster aan het andere cluster. Dit heeft ermee te maken dat er is afgesproken dat er tussen clusters geen facturen worden verstuurd. Binnen het programma ZWW, wordt gestuurd en verantwoord op inhoudelijke activiteiten en niet op kostensoorten. Een overbesteding op 'interne verrekeningen' correspondeert met een onderbesteding op 'inkoop en uitbestede werkzaamheden'.
132	GL	Zorg	Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van de dure landelijk ingekochte zorg (Landelijke Transitie Arrangement) is toegenomen. Welke achterliggende oorzaken worden waargenomen?	Een stijging van complexere casuïstiek, de afbouw van de gesloten jeugdhulp en de lange wachttijden bij de Wlz.
133	GL	Welzijn	Wat zijn de gevolgen van het niet uitvoeren van alle geplande welzijns- en preventie-interventies?	Voor een groot deel gaat het om nieuwe activiteiten, die in de loop van het jaar zijn gestart omdat besluitvorming (bij het Rijk en via de gemeentelijke voorjaarsnota) in de loop van het jaar plaats vond. Het later starten heeft geen nadelige effecten gehad, het gaat om een uitbreiding bovenop bestaande dienstverlening. (Bijvoorbeeld de uitbreiding van activiteiten voor ouderen). Voor onderbesteding in lopende subsidies geldt dat het relatief om een klein bedrag gaat en dat de gevolgen gering zijn.

134	GL	Zorg	Waardoor zijn de aanvullende middelen voor basishulp jeugd niet volledig benut?	Met de nieuwe inkoop jeugd is een deel van de regionale hulp overgeheveld naar lokaal. In praktijk heeft deze verschuiving beperkt plaatsgevonden Een onderbesteding lokale basishulp en een overbesteding op regionale hulp is hiervan het gevolg.
135	GL	Belastingen	Onroerendezaakbelasting afwijking: 2.039.000. Wordt er aan de hand van deze afwijking, mede gezien de projecties in de begroting 2023, een actualisatie doorgevoerd in de begroting 2024 en latere ramingen.	Dit resultaat heeft een structurele doorwerking en wordt verwerkt bij de voorjaarsnota 2024.
136	GL	Afvalstoffenheffing	Afvalstoffenheffing afwijking: 600.000. Wordt er aan de hand van deze afwijking, mede gezien de projecties in de begroting 2023, een actualisatie doorgevoerd in de begroting 2024 en latere ramingen.	De te verwachten inkomsten op de Afvalstoffenheffing (ASH) worden periodiek onder de loep genomen. De laatste afgegeven prognose voor 2024 toonde geen significant verschil met de begroting waardoor deze niet is aangepast bij de 1e Herziening. Dit proces wordt nogmaals doorlopen richting de 2e Herziening waarna een aanpassing zou kunnen plaatsvinden.
137	GL	NPRZ	Kan de eerste tabel op pagina 197 onder de kop 'wat heeft het gekost in 2023?' nader worden toegelicht? Betekent een realisatie 2023 van 0,0 dat er met Rijksmiddelen in het kader van NPRZ geen interventies hebben plaatsgevonden in het kader van de pijler school in 2023? Zo nee, waarom niet?	Realisatie 2023 in deze tabel geeft aan hoeveel Rijksmiddelen er vanuit de Regiodeal 2019-2022 zijn uitgegeven. De middelen die hieruit resteren zijn voor de herstructurering VO, deze zijn in 2023 niet gebruikt. Zie ook toelichting onder 3.2 Pijler school (Wat heeft het gekost in 2023?). Dit betekent niet dat er voor de pijler school geen interventies hebben plaatsgevonden. Het Rijk heeft, als overbrugging naar de nieuwe regiodeal 2023-2026, voor dagprogrammering 7,6 mln beschikbaar gesteld in 2023. In de paragraaf "Wat hebben gedaan in 2023"' wordt toegelicht welke interventies er zijn gedaan op dagprogrammering en andere onderwerpen binnen de pijler school.
138	GL	Weerstandsvermogen	Weerstandsvermogen Rekening 2023: 0,63 Een afname van begrootte 1.07 en de bijstelling naar 0,9. Wat is de verklaring van deze grote discrepantie. Hoe kan er vooraf een betere inschatting van de ontwikkeling van het weerstandsvermogen worden gemaakt?	Dit wordt in belangrijke mate verklaard door het negatieve rekeningresultaat. Zoals vermeld, is dit negatieve rekeningresultaat het gevolg van enkele financiële tegenvallers, w.o. een forse afwaardering van de grondexploitaties.

139	GL	Investeringen	Het college maakte eerder bekend een aantal plannen uit de stadsprojecten uit te stellen zoals renovatie schouwburgplein en make-over blaak. Het vorige college heeft hiervoor middelen gereserveerd. Hoeveel middelen van de genoemde projecten zijn beschikbaar gekomen om andere (duurder geworden) projecten mee te financieren? Hoe is dit zichtbaar in bestemmingsreserves/MIP?	Bij de start van het programma Stadsprojecten in 2020 is gekozen voor een dekkingssystematiek waarbij er elk jaar een tranche middelen wordt vrijgemaakt via het investeringsvoorstel aan uw raad als onderdeel van de voorjaarsnota. Projecten moeten volledig van dekking zijn voorzien op het moment dat het DO wordt vastgesteld. Voor Schouwburgplein en Westblaak ligt nog geen DO en is dus nog geen uitvoeringskrediet toegekend; het temporiseren van die projecten levert dus ook geen financiële ruimte op. Zie ook de recent verstuurde overzichtsbrief voor de Stadsprojecten met nummer 24bb002706
140	GL	Investeringen	Zijn er verder projecten geschrapt of uitgesteld? Zo ja, welke en waar is dit zichtbaar in de jaarrekening?	Er zijn geen projecten geschrapt of uitgesteld waarvoor eerder een krediet is gevoteerd. Wel is vertraging in de uitvoering mogelijk. Het project ' toekomstbestendige digitalisering primair/voortgezet onderwijs' is beëindigd, omdat dit beter door marktpartijen kan worden gedaan. Het krediet zal vrijvallen. De toelichting zit in het infoveld in de tabel investeringen.
141	GL	Investeringen	Kan er een overzicht worden gegeven van de investering die tot nu toe zijn gedaan vanuit de fondsen die gevuld zijn vanuit de erfpachtconversie ten behoeve van het coalitieakkoord zoals het Autoluwfonds, Armoedefonds, etc.?	Middelen uit de erfpachtconversie vanuit het coalitieakkoord zijn ondergebracht in bestemmingsreserves. Van alle bestemmingsreserves is de omvang en besteding zichtbaar in de jaarrekening.
142	GL	Investeringen	Wat was het ambtelijk (financieel) advies toen het voorstel voor de kasschuif van 2026 naar 2024 werd gedaan?	Het is niet helder waar met deze vraag naar verwezen wordt.
143	GL	Investeringen	Hoeveel euro's uit cofinanciering kunnen contractueel als zeker worden gezien voor het totale programma?	Het is niet helder waar met deze vraag naar verwezen wordt.